

T.C.
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
HEMŞİRELİK PROGRAMI

Melek YAŞAR AYAN

AKTİF CİNSEL HAYATI OLAN KADINLARDA GENİTAL BENLİK
İMAJI VE CİNSEL HAYAT KALİTESİ İLİŞKİSİNİN
BELİRLENMESİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ

İSTANBUL, 2022

T.C.
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
HEMŞİRELİK PROGRAMI

Melek YAŞAR AYAN
174003079

AKTİF CİNSEL HAYATI OLAN KADINLARDA GENİTAL BENLİK
İMAJI VE CİNSEL HAYAT KALİTESİ İLİŞKİSİNİN
BELİRLENMESİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ

İSTANBUL, 2022

ÖZET

Aktif Cinsel Yaşamı Olan Kadınlarda Genital Benlik İmajı ve Cinsel Yaşam Kalitesi İlişkisinin Belirlenmesi

Bu araştırma, aktif cinsel yaşamı olan kadınlarda genital benlik imajı ve cinsel yaşam kalitesi ilişkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki araştırma, sosyal iletişim ağı üzerinden çevrimiçi anket olarak 1 Aralık 2020-1 Mart 2021 tarihleri arasında, aktif cinsel yaşamı olan 912 kadın ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, demografik soru formu, Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği ve Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği ile elde edilmiştir.

Kadınların Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği puan ortalaması $21,35 \pm 4,05$ ve Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği puan ortalaması $73,90 \pm 16,38$ olarak bulunmuştur. Kadınların Genital Benlik İmajı Ölçeği ile Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği puan ortalaması arasında pozitif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($p < 0,05$). Kadınların cinsel hayattan memnuniyeti arttıkça ve vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı azaldıkça genital öz-imaj artış göstermektedir. Kadınlardan cinsel hayatından memnun olan, cinsel partneri ile uyumlu olan ve cinsel partnerin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olduğunu düşünenlerin cinsel yaşam kalitesinde artmaktadır.

Hemşire ve ebeler, cinsel yaşam kalitesini değerlendirirken, genital benlik imajını da değerlendirmelidir.

Anahtar kelimeler: Genital benlik imajı, cinsel yaşam kalitesi, cinsel aktif kadın.

ABSTRACT

Determination of the Relationship Between Genital Self-Image and Sexual Quality of Life in Sexually Active Women

In the study, it was aimed to determine the relationship between genital self-image and sexual quality of life in sexually active women.

The descriptive and relational screening study was conducted with the participation of 921 sexually active women as an online questionnaire over social communication network between 01 December 2020-01 March 2021. The study data were collected through demographic information form, Female Genital Self-Image Scale (FGSIS), and Sexual Quality of Life Scale-F (SQOL-F).

The mean score of the women obtained from the FGSIS was found to be 21.35 ± 4.05 , and the mean score obtained from the SQOL-F was determined as 73.90 ± 16.38 . A positive and weak relationship was found between the mean score of the women obtained from the FGSIS and the mean score obtained from the SQOL-F ($p < 0.05$). It was determined that as the women's satisfaction with their sexual life increased, and as the frequency of experiencing vaginal infections decreased, their genital self-image increased. It was also determined that sexual quality of life increased in women who were satisfied with their sexual lives, who were in harmony with their partners, and who thought that the opinion of their partners about their genitals was important.

Nurses and midwives should evaluate the genital self-image while evaluating the quality of sexual life.

Keywords: Genital self-image, sexual quality of life, sexually active woman.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tez sürecimde, kıymetli bilgisini, yardımını, desteğini ve emeğini benden esirgemeyen, süreçteki motivasyonumu diri tutan enerjisi ile katkılarını sunan değerli hocam Sayın Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ’a en derin saygı ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamın var olmasına katkıda bulunan sevgili kadınlara,

Hayattaki bütün mücadelelerimde yanımda olan ve haklarını ödeyemeyeceğim sevgili annem Elif YAŞAR, babam Memet YAŞAR’a

Desteğiyle her an yanımda olan hayat arkadaşım Emre AYAN’a şükranlarımı sunarım.

Melek YAŞAR AYAN

BEYAN

Bu çalışmanın, kendi tez çalışmam olduğunu, tezde kullanılan bilgileri etik kurallar içinde elde ettiğimi, daha önce üretilmiş olan ve yararlandığım bütün bilgi, fikir ve yorumları akademik kurallar içinde kullandığım ve kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Melek YAŞAR AYAN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET	ii
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ	iv
BEYAN	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	
SİMGE VE KISALTMALAR	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Genital Benlik İmajı.....	4
2.2. Genital Benlik İmajını Etkileyen Faktörler.....	4
2.2.1 Beden İmajı.....	6
2.2.2. Organ Kayıpları.....	7
2.2.3. Vajinal Enfeksiyonlar	8
2.2.4. Cinsel İşlevler.....	9
2.2.5. Obezite.....	11
2.2.6.Kültür.....	13
2.2.7. Medya.....	15
2.2.8. Genital Hijyen Uygulamaları.....	16
2.2.9. Gelişimsel Dönemler.....	17
2.3. Cinsellik.....	19
2.4.Cinsel Yanıt Döngüsü.....	20

2.4.1. Cinsel İstek Fazı.....	20
2.4.2. Uyarılma Fazı.....	20
2.4.3. Plato Fazı.....	21
2.4.4. Orgazm Fazı.....	21
2.4.5. Çözülme Fazı.....	22
2.5. Cinsel Sağlık.....	22
2.6. Cinsel Yaşam Kalitesi.....	23
2.7. Cinsel Sağlığın Geliştirilmesinde Hemşire ve Ebinin Rolü.....	23
3. GEREÇ VE YÖNTEM	26
3.1. Araştırmanın Tipi.....	26
3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı	26
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	26
3.4. Veri Toplama Araçları.....	26
3.5. Araştırmanın Etik Yönü	27
3.6. Araştırmanın Değişkenleri	28
4. BULGULAR	29
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	42
KAYNAKLAR.....	44
EKLER	62
EK-1 Anket Formu	62
EK- 2: ETİK KURUL ONAYI.....	67

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1. Kadınların Sosyo- Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	28
Tablo 2. Kadınların Cinsel Yaşamlarına İlişkin Özelliklerinin Dağılımı.....	29
Tablo 3. Ölçek Puan Ortalamaları.....	29
Tablo 4. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırması.....	30
Tablo 5. Kadınların Cinsel Yaşamlarına İlişkin Özelliklerine Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırması.....	31
Tablo 6. Ölçek Puan Ortalamaları Arasındaki Korelasyon.....	32
Tablo 7. Genital Benlik İmajını Etkileyen Faktörlere Ait Regresyon Analizi Sonuçları.....	32
Tablo 8. Cinsel Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörlere Ait Regresyon Analizi Sonuçları.....	32

SİMGE VE KISALTMALAR

ark.	: Arkadaşları
CİB	: Cinsel İşlev Bozukluğu
CYK	: Cinsel Yaşam Kalitesi
CYBH	: Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar
CYKÖ-K	: Kadın Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği
GBİ	: Genital Benlik İmajı
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
KGBİÖ	: Kadın Genital Benlik İmaj Ölçeği
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (Statistical Package for the Social Sciences)
vb.	: Ve benzeri
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
%	: Yüzde

1. GİRİŞ

Genital benlik imajı; kişilerin genitallerinin dış görünüşünden memnuniyetini, genitallerinin sağlık durumunu ve genital benlik algılarını ifade eder. Genital benlik imajı kavramı ilk önce genital kimliği ortaya koyan Waltner (1986) tarafından ortaya çıkarılmıştır. Waltner genital kimliği “doğrudan ya da dolaylı cinsel organları içeren özel etkileşimler ve deneyimlerden kaynaklanan kendilik tutumu ve bunu takip eden duygu” olarak tanımlamıştır (Waltner, 1986).

Kadınların genital benlik algıları, kendi cinsel organları olan vulva ve vajinaları hakkındaki öznel düşüncelerini ve duygularını kapsamaktadır. Kadınların cinsel organlarıyla ilgili hisleri ve inançları, kadınların varlıklarının geleneksel olarak gizlilik ve tabu altında kalması nedeniyle hassas bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Braun, 2010). Ayrıca genital benlik imajı kadının hem dış görünüşü hem de cinsel fonksiyonları üzerinde büyük önem taşımaktadır. Genital benlik imajı, genital benlik algı ve genitallerden algılanan fiziksel refahın psikolojik ve davranışsal yönlerinin bir bileşenidir (Schick ve ark., 2010). Son yıllarda, yapılan çalışmalar kadınların genital benlik algısı ile cinsel refahın bağlantılı olduğunu göstermektedir (Ålgars ve ark., 2011; DeMaria ve ark., 2012; Herbenick ve Reece, 2010). Diğer bir deyişle, kadınların olumsuz genital benlik algısı, riskli cinsel davranışlar, cinsel organdan rahatsızlık duyulması ve daha az cinsel motivasyonla ilişkilidir. Aynı zamanda kadınların genital görünümlerinden algıladıkları memnuniyetleri, genital imaj, cinsel saygı ve cinsel doyumla ilişkilidir (Schick ve ark., 2010).

Genital benlik imajından memnun olan kadınlar daha fazla cinsel aktivite, orgazm ve cinsel yaşamlarında güven bildirmektedirler (Træen ve ark., 2016; Marvi ve ark., 2018). Aynı zamanda pozitif genital benlik imajının cinsel işlevsellik ve memnuniyetle güçlü bir şekilde ilişkili olduğu saptanmıştır (Pujols ve ark., 2010). Genital benlik algısı düşük olan kadınların daha az cinsel zevk, saygı ve cinsel ilişki yaşarken aynı zamanda daha fazla cinsel işlev bozukluğu yaşadıkları belirtilmiştir (Schick ve ark., 2010; Herbenick ve Reece, 2010; Ålgars ve ark., 2011; DeMaria ve ark., 2012; Herbenick ve ark., 2011).

Beden imajının cinsel fonksiyonlarla ilişkili bir kavramdır (Woertman ve Van den Brink, 2012). Kişilerin görünümlerinden memnun olması ile cinsel davranışları arasındaki ilişkiye bakıldığında; bedeninden memnun olmayan kişilerin cinsel ilişki sırasında kendi

bedenlerine odaklanmaya daha yatkın olmaları nedeniyle cinsel ilgilerinin azaltılabileceği saptanmıştır (Woertman ve van den Brink, 2012). Genellikle başkalarının kendi vücuduyla ilgili düşüncelerini önemseyen kadınların, cinsel aktivite sırasında da rahat davranamama ve çeşitli endişe kaynaklarına neden olabildiği saptanmıştır. Sonuç olarak, birey seks sırasında daha gergin ve pasif hale gelebilir ve cinsel olarak daha az tatmin yaşayabilir (Calogero ve Thompson, 2009). Buna karşılık, beden memnuniyeti yüksek olan bireylerin, daha düşük memnuniyete sahip bireylere göre daha sık cinsel deneyim, daha az cinsel problem yaşadıkları ve kendilerini cinsel açıdan daha çekici hissettikleri bildirilmektedir (Træen ve ark., 2016; Van den Brink ve ark., 2018).

Træen ve ark. (2016)'da cinsel memnuniyet ve beden imajını değerlendirmek amacıyla 18 -29 yaş arası 2090 kişi ile yaptıkları bir çalışmada beden imajının, özellikle kadınlarda cinsel doyumla ilgili olduğu belirlenmiştir (Træen ve ark. 2016).

Babayan ve ark. (2018)'nın 330 orta yaşlı, evli kadınlarla beden imajı, cinsel memnuniyet ve evlilik düzeni üzerine yaptıkları çalışma sonucunda, cinsel doyum, beden imajı ve evlilik uyumunun demografik ve sağlık faktörleri açısından anlamlı derecede farklı olduğu saptanmıştır. Ayrıca evlilikle uyumunda cinsel ilişki sıklığında da sorun yaşandığı belirlenmiştir (Babayan ve ark., 2018).

Literatürde beden memnuniyetsizliğinin cinsel zevk üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Træen ve ark., 2016; Marvi ve ark., 2018). Beden memnuniyetsizliği cinsel işlev disfonksiyonuna neden olabilmektedir. Ebe ve hemşireler bu gibi durumlarda cinsel danışmanlık ile kişilere holistik bir yaklaşım sağlayabilirler. Cinsel danışmanlık cinsel fonksiyonlar, cinsellik ve cinsel davranışlarla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılmasına yardımcı olunan bu durumla kişilerin baş etmesini ya da baş etme yollarını kapsayan süreçleri içermektedir. Ebe ve hemşirelerden saygı ve güven ilişkisine dayalı mahremiyetin esas alındığı terapötik bir yaklaşıma dayalı danışmanlık süreci ile ilerleme sağlanmalıdır (Bulechek ve ark., 2017).

Bu araştırmanın amacı, aktif cinsel yaşamı olan kadınlarda genital benlik imajı ve cinsel yaşam kalitesi ilişkisinin belirlenmesidir.

Araştırmada aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır:

- Aktif cinsel yaşamı olan kadınların genital benlik imajı nasıldır?
- Aktif cinsel yaşamı olan kadınların cinsel yaşam kalitesi nasıldır?

- Aktif cinsel yaşamı olan kadınların genital benlik imajı ile cinsel yaşam kalitesi arasında ilişki var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Genital Benlik İmajı

Genital benlik imajı kavramı ilk olarak genital kimliği oluşturan Waltner (1986) tarafından tanıtıldı. Waltner, Genital kimliği “dolaylı veya doğrudan cinsel organları içeren belirli etkileşimlerden ve deneyimlerden kaynaklanan bir benlik tutumu ve ardından gelen duygu” olarak tanımlamıştır (Waltner, 1986).

Genital benlik imajı, bir kadının cinsel organlarına yönelik öznel tutumunu ve algısını ifade eder ve genital benlik imajının bileşenleri kadınlarda görünüm, koku ve işlev algısını içerir (Berman ve ark., 2008)

Berman ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada, genital benlik imajı yüksek olan kadınlarda daha fazla cinsel istek duyma, uyarılma, kayganlık, orgazm ve cinsel doyuma sahip olma durumu, genital benlik imajı düşük kadınlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan, genital benlik imajı yüksek kadınlar cinsel ilişki sırasında ve sonrasında daha az ağrı deneyimi yaşadıklarını da bildirmişlerdir (Berman ve ark., 2008).

Pazmany ve ark. yaptığı bir çalışmada, dispareni olan menopoz öncesi kadınlarda cinsel ilişki sırasında ve sonrasında ağrı yaşayan ve yaşamayan deney grupları oluşturulmuş ve elde edilen bulgular sonucu, dispareni olan kadınların, ağrısız kontrol kadınlarına kıyasla, vücut imajları konusunda önemli ölçüde daha fazla sıkıntılı olduklarını ve daha olumsuz bir genital benlik imajına sahip olduklarını bildirmektedirler (Pazmany ve ark., 2013).

Kendilik imajının tüm alanlarında olduğu gibi genital benlik imajıda, bireysel ve psikososyal faktörler arasındaki karşılıklı etkileşimin sonucu kadınlarda genital benlik algılarını bireyselleştirir. Sosyokültürel ve tarihsel bağlamlardan, medya tarafından sağlanan model ve içeriklerden, anlık sosyal deneyimlerden topladıkları bilgilerle şekillenir veya sınırlandırılır (Baumeister ve ark., 2010; Braun ve ark., 2001; Frazier ve ark., 2006; Markus ve ark., 1986). Dolayısıyla kadınlar çevrelerinden edindikleri çeşitli bilgilerle cinsel organlarının nasıl görünebileceği, işlevini nasıl yerine getirebileceği, nasıl kokabileceği ve tadabileceği veya cinsel partnerleri tarafından nasıl algılanabileceğine dair bilişsel-duygusal temsiller oluşturmak için kullanır (Braun ve ark., 2001; Markus, 1977).

Genital memnuniyetsizlik kadınlar için başlı başına sorun teşkil etmektedir. Genital memnuniyetsizlik yaşayan kadınlar daha az sıklıkta cinsel davranış, cinsel deneyimlere daha olumsuz bilişsel-duygusal tepkiler ve genital sağlıkla ilgili daha zayıf karar verme gibi kötü cinsel sağlık algısına sahiptirler. Olumsuz genital algıya sahip kadınlar çeşitli yollara başvurarak bu durumu tersi yöne çevirmeye yönelmektedir (Algars ve diğerleri, 2011; Berman & Windecker, 2008; DeMaria, Hollub ve Herbenick, 2012; Fudge & Byers, 2017; Goodman, 2011; Herbenick & Reece, 2010; Herbenick ve diğerleri, 2011; Morrison, Harriman, Morrison, Bearden ve Ellis, 2004; Morrison ve diğerleri, 2005; Reinholtz ve Muehlenhard, 1995; Schick, Calabrese, Rima ve Zucker, 2010).

Genital gençleştirme alanındaki uygulamalardaki talep son yıllarda sürekli bir artış gösteren uygulamalar arasında yer almaktadır. Amerikan Plastik Cerrahi Derneği'nin 2019 yılı plastik cerrahi istatistik raporuna göre, labioplasti operasyonlarının sıklığı 2019 yılı 2018 yılına oranla %9 oranında artış olduğunu belirtmiştir. Kadın genital estetik cerrahisi, kadın cinsel organlarının görsel veya işlevsel özelliklerini değiştirmeyi amaçlayan fakat tıbbi olarak belirtilmeyen bir dizi prosedürü içerir (Committee on Gynecologic Practice, 2007).

Eftekhar ve ark. yaptığı bir çalışmada, kadınların cinsel işlevi ve beden imajının, genital estetik ameliyatı isteme kararlarını etkileyen en önemli faktörler olduğuna dair kanıtlar sunmaktadır. Yine aynı çalışmada kadınların kendi beden imajından memnun olmadığı ve bunun sonucunda cinsel zevk almadığı durumlarda, genital estetik ameliyatı olma olasılığının arttığını belirtmiştir. Çalışma genital estetik cerrahiye başvuran kadınların ideal olmayan cinsel yaşam kalitesinden muzdarip olduğunu göstermiştir (Eftekhar ve ark., 2019).

Genital estetik cerrahi geçiren ve geçirmeyen kadınların vulva görüntülerine maruz bırakılan kadın deney gruplarında normal tanımlayan ve toplum tarafından da idealize edilen görüntülerin modifiye edilmiş kadın vulvaları olduğunu bildirmişlerdir (Moran ve Lee; 2014). Bir başka çalışmada ise normal tanımlamanın güç olduğunu, labia boyutlarının, vulva renginin ve cinsel organın diğer birleşenlerinin geniş bir parametrede olduğu bildirilmiştir. Dolayısıyla genital estetik girişimlerinin gerekliliği kişisel istekler doğrultusunda ilerlemektedir (Lloyd ve ark., 2005). Kaya ve ark. (2020) yaptığı bir çalışmada, kadın dış genital ölçümlerinin geniş aralıklarda olduğu ve normal olarak tanımlanabilecek genital bir görüntünün olmadığını bildirmişlerdir. Dış genital

ölçümlerdeki bu farklılık orgazm ve cinsel işlev üzerine anlamlı etkisi bulunmamıştır. Genital estetik cerrahisine başvuran kadınlarda genital algıyı ve dolayısıyla cinsel işlevlerinin iyileşme gösterdiği ancak kontrol grubuna göre daha düşük beden-genital imaja sahip kadınlar olduğu bildirilmiştir (Kaya ve ark., 2020).

2.2. Kadın Genital Benlik İmajını Etkileyen Faktörler

Kadın genital benlik imajını etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bunlar arasında; beden imajı, organ kayıpları, vajinal enfeksiyonlar, cinsel işlevler, obezite, kültür, medya, genital hijyen uygulamaları ve gelişimsel dönemlerdir.

2.2.1. Beden İmajı

Beden imajı, kavram olarak kişinin bedenini algılayış biçimini ifade eder. Bireyin bedenini nasıl değerlendirdiği ve ne anlam yüklediği, kimliğini ve kişiliğinin oluşumunda önemli etkilere sahiptir. Özgüven seviyesi yüksek, sosyal ilişkilerinde daha aktif biçimde rol alan ve başarı düzeyleri yüksek olan kişilerin beden imajı hakkında daha pozitif düşüncelere sahip bireylerden oluşmaktadır. Kendilerini kusurlu gören ve kendi beden imajları hakkında olumsuz düşüncelere sahip bireylerin, sosyal ve iş hayatlarında zaman zaman değersizlik, huzursuzluk ve güvensizlik gibi duygular ön plana çıkar (Öner, 2015).

Bireyler arasında çeşitlilik gösteren beden imajında, bireyin sahip olduğu özellikler ve bu özellikleri hakkındaki kişisel düşünceleri etkili olmaktadır. Bedenin sahip olduğu bu özellikler bireyin mesleki tercihlerini, sosyal aktiviteleri gibi yaşamsal faaliyetlerini etkilerken beden imajı hakkında barındırdığı duygu ve düşünceler ise iş ve sosyal hayattaki faaliyetlere katılma kararlarında etkili olmaktadır. Dolayısıyla tüm bu etkenler beden imajını önemli ve çeşitlilik gösteren bir kavram haline getirmektedir (Sağıroğlu,2019).

Geçmişten günümüze dek birçok toplum fiziksel görüntüye önem vermişlerdir. Toplumlar arasında değişen değerlendirme biçimleri, toplumun kültürel yapısı ve yaşanan çağa göre farklılık göstermekle birlikte insanlarda beğenilir olma isteği ve bu istek doğrultusunda ilerlemişleridir. (Tezcan, 2009). Toplumlardaki fiziksel semboller zamana ve kültürel yapıya göre değişiklik göstermiştir. Eski zamanlardaki batılı toplumlarda kabul gören dolgun kadın vücudu güçlü, sağlıklı ve üretken olarak tanımlanırken şimdilerde ise narin ve ince, zayıf vücutlar kabul görmektedir. Arap ülkelerinde ise zayıf kadınlar kabul görmemekle birlikte büyük beden ölçüleri doğurganlığı temsil etmektedir. Hindistan ve

Çin gibi ülkeler büyük beden ölçülerini uzun ve refah bir yaşamın göstergeleri olarak nitelendirilmektedir. Beden imajının eski toplumlar tarafından bu denli önemli olmasında sağlıklı olarak nitelendirilen bedenin, sağlıklı bir cinsellikle de ilişkili olduğu kabul görülmüştür (Bakhshi, 2011).

Kadınlarda beden imajı ve genitaleri beraber değerlendiren düşünce biçiminin aynı zamanda cinsel tatmin ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (Amos ve McCabe, 2016). Cinsel istekte ve uyarılmada azalma, daha az cinsel tatmin yaşama ve daha az orgazm deneyimi, olumsuz beden imajı ile bağlantılı olduğu bulunmuştur (Satinsky ve ark., 2012). Cinsel olarak aktif kadınlar arasında, cinsel organlarının görünümünden memnun olmama, cinsel birliktelik esnasında kaygı ve çekingenliğe yol açar (Goodman ve ark.,2016; Rocque ve Cioe,2011). Yine yapılan başka bir çalışmada, beden imajı düşük kişilerde cinsel ilişki sırasında hazzı odaklanmak yerine bedenindeki kusurlara odaklandıkları dolayısıyla kaygı düzeylerinde artış olduğu ve cinsel doyum yaşayamadıklarından zamanla cinsel ilişkiden kaçındıkları bunun sonucunda ise farklı cinsel sorunları beraberinde getirdiği bildirilmiştir (Kılıçlar, 2018). Beden imajı yüksek bireylerin cinsel doyum alt alanlarından dokunma ve cinsel doyum artmakta olup ancak cinsel etkileşimden kaçınma ise orgazm bozukluğu ve vajinismus görülme riskini artırmaktadır (Aba, 2020).

2.2.2. Organ Kayıpları

Bireylerde beden bütünlüğünün bozulmasına neden olan çeşitli organ kayıpları, beden imajının bozulmasına ve eksiklik hissine neden olmaktadır. Cerrahi girişimler ve beden bütünlüğünün bozulduğu travmalar sonucu bedendeki ani değişimler, bireylerde bütün bedenin bozulduğu algısı yaratması sebebiyle kişilerde çeşitli olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Vulvektomi gibi kadın genital organlarını etkileyen operasyonlar genital benlik imajını doğrudan etkilerken, histerektomi ve mastektomi gibi operasyonlar ise kadınların annelik ve çekicilik gibi düşüncelerinin değişmesine, beden imajı ve beden saygısına etkileyerek, genital benlik imajını da dolaylı olarak etkilemektedir. Bu durum bireyde psikolojik ve sosyal sorunların ortaya çıkmasını arttırabilmektedir. Özellikle jinekolojik kanserlerin tedavisi ve beraberinde geçirilen cerrahi operasyonlar sonucundaki organ kayıpları, kadınlarda cinsel işlev üzerinde olumsuz etkileri çok fazladır. Kanser tanısı aldıktan sonra cerrahi ve tıbbi müdahaleler nedeniyle oluşacak cinsel sorunlar; korku

ve endişe, cinsel istek kaybı, orgazm olamama, dispareni, vajina boyunda kısılma penis penetrasyon yetersizliği ve vajinal kayganlıkta azalmadır. Aynı zamanda jinekolojik kanserler cinsiyet rollerine, cinsel işlevlerine, beden algısına, doğurganlığa, benlik saygısına olumsuz etkilerinden dolayı hastalar karşı cinsten fiziksel takdir alamayacakları, kadınlık rollerini tamamlayamayacaklarını ve doğurganlık yeteneklerini kaybedebileceklerini düşünürler (Bilge ve ark., 2016). Yapılan farklı çalışmalar sonucunda ise jinekolojik kanserler kadın cinsel organlarını doğrudan etkilediğinden, yumurtalıklarını, rahim ağzını ve rahmini kaybettikten sonra kadınlık özelliklerini kaybettiklerini ve bunun evliliklerinde duygusal ve cinsel sorunlara neden olduğunu göstermişlerdir (Anderson ve ark., 2020; Mofrad ve ark., 2021).

Kadın sünneti olarak bilinen ve kültürel çapta birçok ülkede uygulanan genital organlarda fiziksel travmalar yaratabilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, kadın sünnetini dış kadın cinsel organını kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak için herhangi bir kasıtlı prosedür veya kadın cinsel organına terapötik olmayan herhangi bir yaralanma olarak tanımlamıştır. Kadın sünnetinin yaygın olarak uygulandığı ülkeler; Afrika, Orta Doğu, Asya ve Pasifik'te önemli sayıdaki ülkelerde köklü bir kültüre sahip ve halen devam eden bir uygulamadır (WHO, 2008).

Kadın sünnetli bireylerde klitoral rekonstrüksiyon sonrası beden imajı ve genital benlik imajı arasındaki çıkarımları incelemek için yapılan çalışmada, beden imajı ve genital benlik imajı beraber değerlendirilmiştir. Klitoral rekonstrüksiyon sonrası beden imajında anlamlı bir artış gözlenememiştir. Ancak genital benlik imajında pozitif yönde sonuçlar elde edilmiştir. Klitoral rekonstrüksiyon doğrudan cinsel organları etkiler; bu nedenle genital benlik algısında bir gelişme olması beklenen bir sonuç olmuştur (Paslakis ve ark., 2020).

2.2.3. Vajinal Enfeksiyonlar

Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar giderek artmakta ve dünya genelinde önemli bir mortalite ve morbiditeye neden olmakla birlikte yaşam kalitesini ve üreme sağlığını da ciddi şekilde etkilemektedir. Bu nedenle uygun teşhisi ve tedavisi, tedavi edilmeyen enfeksiyonun bulaş riskini ve oluşabilecek sekelleri önlemek için çok önemlidir (Wi ve ark., 2019).

Kadınlar arasındaki genital memnuniyetsizlik vajinal enfeksiyonlar gibi kadınlar üzerinde riskli davranışlara neden olabilmektedir. Özellikle genç kadınlarda erken yaşta cinsel deneyim yaşamalarına, riskli cinsel ilişkiden kaçınma motivasyonlarının azalmasına, dolayısıyla cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara maruziyetin artmasına ve enfeksiyon olasılığının artmasını da beraberinde getirmektedir. Ayrıca CYBE'ler sonucu genital siğiller veya uçuklar gibi dışarıdan görülebilen enfeksiyonların belirginleşmesi, genital görünümün memnuniyetin daha da düşmesine katkıda bulunabilmektedir (Schick ve ark., 2010).

Kadınlar genital kendilik imajını; genitallerinin işlevi, görünümü ve aynı zamanda koku ve tat deneyimleri ile birlikte bir bütün olarak değerlendirirler (Fudge ve Byers, 2020). Genital bölgedeki enfeksiyon varlığında ise enfeksiyon belirtisi olan koku, akıntı gibi belirtilerin artmasına ve cinsel işlevde bozulmalara, beraberinde beden imajı ve genital kendilik algılarının olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilmektedir (Braun, 2010).

Kadınların jinekolojik muayene hizmeti alma kararını etkileyebilecek pek çok parametre sayılabilir. Beden imajı ve genital benlik imajı bu parametreler arasında önemli yordayıcılar olabilmektedir. Jinekolojik muayene ve rahim ağzı tarama davranışlarını etkileyen faktörler üzerine yapılan çalışmalarda da olumsuz genital benlik imajının jinekolojik muayene davranışlarının önemli yordayıcısı olduğu ve doktoru veya sağlık hizmeti sağlayıcısından yardım alma isteğini etkileyebileceği gibi enfeksiyon varlığında tanı ve tedavide aksamalara neden olabilecektir (DeMaria ve ark., 2011; Yulevitch ve ark., 2013; Anandan ve ark., 2014).

2.2.4. Cinsel İşlevler

Cinsel işlev disfonksiyonları, cinsel istek ve arzulama gibi cinsel yanıt döngüsünün bozulmasıyla bireylerin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen, başlıca cinsel sağlık sorunları arasında yer alan psikofizyolojik bozukluklar olarak tanımlanmaktadır (Bekmezci ve ark., 2020). Genel sağlığın ayrılmaz bir parçası olan cinsel sağlık, DSÖ tarafından cinsellikle ilgili olarak fiziksel, zihinsel ve sosyal bir iyilik hali olarak tanımlanmaktadır (WHO 2010).

Kadın cinsel işlev bozukluğu, birçok kadının yaşam kalitesini bozan, birbiriyle ilişkili uyarılma, orgazm ve cinsel ağrı sorunlarının yanı sıra cinsel arzuya odaklanan psikolojik

ve organik bozuklukların bir sürekliliğidir (Buster, 2012). Kadın cinsel fonksiyon bozuklukları incelendiğinde altta yatan çeşitli nedenler sayılabilmektedir. Bunlar; psikolojik problemler, kronik hastalıklar, ilaç yan etkileri, partner ilişkileri, gebelik, menopoz, geçirilmiş cerrahi operasyonlar gibi birçok sebep bildirilmiştir (Constantini ve ark., 2017).

Cinsel sağlığın önemli bir bileşeni olan genital benlik imajı, kadınlarda cinsel fonksiyonların (cinsel arzu, uyarılma, orgazm ve ağrı) işleyişi ile ilgili önemli oranda etkilidir. Olumlu genital benlik imajı bildiren kadınların cinsel işlev bozukluğu bildirme olasılıkları da azalmaktadır. Dolayısıyla kişinin cinsel organları hakkındaki olumsuz tutum sergilemesi, arzu ve uyarılmada azalmaya, potansiyel olarak orgazm olamama gibi cinsel işlevi olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Genital görüntünün ve cinsel performansın eşleri tarafından nasıl değerlendirileceği kaygısı, dikkat dağınıklığı ve sıklıkla uyarılma bozukluğu, orgazma ulaşamama gibi nedenlerle cinsel işlev bozukluğu bildirmişlerdir (Komarnicky ve ark., 2019; Vigil ve ark., 2021; Berman ve ark., 2008).

Beden imajını, genital benlik imajını cinsel fonksiyonlarla ilişkilendiren literatürde çeşitli çalışmalara rastlanmaktadır (Woertman ve Brink, 2012; Zamboni ve ark., 2007). Partnerleri tarafından romantik ve cinsel olarak çekici olduklarından şüphe duyan kadınlar zayıf vücut imajı ve zayıf genital benlik imajı geliştirebilirler. Kişinin cinsel organı hakkında dikkat dağıtıcı düşünceler beraberinde zayıf genital tatmin, düşük cinsel istek, cinsel uyarılma sorunları, orgazma ulaşamama ve cinsel aktivite sırasında ağrı deneyimi yaşadıkları bildirilmiştir (Komlenac ve Hochleitner, 2020).

Biyolojik çocuk sahibi olmak, kadınlar için göğüsler ve cinsel organlardan daha düşük memnuniyet seviyeleri ile ilişkiliydi. Hamilelik ve emzirme meme boyutunda ve şeklinde, ayrıca genital görünüm ve işlevde değişikliklere neden olabilir (Ålgars ve ark., 2011). Gebeliğin beraberinde getirdiği bu değişiklikler sonucunda en çok etkilenen alanlardan biri de cinsel organlardır. Cinsel organlarındaki hiperpigmentasyon, vulva derisinin gerilmesi, vulvada oluşan çizgilenme ve mukozal değişiklikler beden memnuniyetsizliği ve olumsuz genital kendilik imajının gelişmesine neden olurken dolaylı olarak stres ve kaygıya zemin hazırladığı ve aynı zamanda cinsel işlevi de etkileyebilmektedir (Motosko ve ark., 2017; Keramat ve ark., 2021). Hamilelikteki fizyolojik değişiklikler nedeniyle daha olumsuz genital benlik imajı bildirdikleri ve doğum

sonrası ilk 6 ay, gebelik öncesi döneme kıyasla cinsel fonksiyonlarda azalma deneyimlerini bildirmişlerdir (Jawed ve ark., 2017).

Son yıllarda genital estetik cerrahisinde hızlı bir artış söz konusudur. Elektif genital kozmetik cerrahisi düşünen kadınlar birçoğu labia minörlerini daha küçük ve simetrik hale getirmek ve genital benlik imajı etkileyen nüansları düzeltmek gibi motivasyon kaynakları belirtmişlerdir (Smith ve ark., 2017). Genital estetik cerrahisi düşünen kadınların ameliyat öncesi ve sonrası cinsel doyum, vücut ve genital benlik imaj çalışmalarında ameliyat sonrası normalleşmeler olduğu yapılan araştırmalarla bildirilmiştir (Goodman ve ark., 2011; Veale ve ark., 2014; Goodman ve ark., 2016). Ancak kadınlar arasında genital cerrahinin risksiz olduğu ve iyileşmenin kolay olduğu kanısının aksine olası riskler de belirtilmiştir. Bu olası riskler enfeksiyon, hematoma, dispareni, insizyon bölgesinde ağrı, yetersiz yara iyileşmesi, skar dokunun oluşması gibi çeşitli komplikasyonlarla karşılaşmaktadır. Elektif genital cerrahinin aynı zamanda cinsel organlarda sinirsel ağrı bozabileceğin, cinsel işlev ve orgazma ulaşamama gibi cinsel disfonksiyonlara da neden olabildiği bildirilmiştir (Goodman, 2009; Giarenis ve Cardozo, 2014).

2.2.5. Obezite

Son yıllarda yaygın bir halk sağlığı sorunu haline gelmiş olan obezite, ülkelerin sağlık bakım maliyetlerini artırmakta ve birçok hastalığa zemin hazırlamakta, aynı zamanda bireyler üzerinde ciddi psikolojik sonuçlara da neden olmaktadır (Weinberger ve ark., 2016). 2015 yılında, dünya nüfusunun yaklaşık üçte biri aşırı kilolu veya obez olarak bildirildi (Seidell ve ark., 2015). Obezite oranı, özellikle yaşlılarda ve erişkinlerde olmak üzere bölgelere, ülkelerin refah düzeyine, her yaşta ve her cinsiyette artış gözlenmiştir (Chooi ve ark., 2019).

Kültür, medya ve sosyal karşılaştırmalar kadınlar arasında ince bel, kıvrımları belirgin hatlar ve zayıf vücutlara maruz kalma kadınların kendi vücutlarını nesneleştirmesine yol açmaktadır. Toplum ve medya tarafından sağlanan ve dijital ortamlarda çeşitli yöntemlerle değiştirilmiş ideal bedenlerin, kadınların beden imajını etkilemekte ve vücut memnuniyetsizliğine ve çeşitli ruhsal sorunlara da yol açmaktadır (Betz ve ark., 2019; McComb ve ark., 2022).

Beden imajının çok boyutlu yapısı gereği vücut ağırlığı, yaş, ırk, cinsel yönelim, cinsiyet gibi çeşitli parametrelerden etkilenebilmektedir. Yapılan araştırmalarda, vücut

kitle indeksinin yüksek olduğu bireylerde beden memnuniyetsizliği bildirme oranlarının daha fazla olduğu, ayrıca erkekler ve kadınlar arasında yapılan çalışmalar, kadınların vücut memnuniyetsizliği bildirme oranlarının daha fazla olduğu aile, arkadaş ve sosyal çevre tarafından yapılan geri bildirimlerde kadınlar daha fazla etkilenmektedir. Kadınların daha ince bir vücuda, erkeklerin ise daha kaslı vücuda sahip olmak istedikleri ve kadınların diyet programlarını daha fazla uygulamaya istekli oldukları da bildirilmiştir (Hazzard ve ark., 2022; Weinberger ve ark., 2016).

Beden memnuniyetsizliği, bireylerin fiziksel görünümünün olumsuz algılamasıyla ilgili yargılayıcı düşünce, inanç, duygu ve davranışlarını oluşturur. Düşük benlik algılarının, olumsuz duygusal durumların ve sağlıksız bedenle ilgili davranışların önemli yordayıcıları olduğu bilinmektedir (Grabe ve ark., 2008).

Beden imajı değerlendirmeleri öznel olduğundan gerçek boyutuyla her zaman uyuşma olmayabilir. Ancak vücut boyutunun genellikle romantik ve cinsel ilişkilerde kişilerin cinsel deneyimlerini etkileyebilmektedir. Özellikle kadınlarda vücut büyüklüğünün kiloya dayalı damgalanma, önyargı veya şişman fobisi mekanizmaları üzerinden sosyal ve cinsel deneyimleri doğrultusunda doğrudan bir etkiye neden olabilmektedir (Swami ve ark., 2010). Ancak yüksek beden kitle indeksinin cinsel işlev ve beden imajıyla ilişkisi olmadığını bildiren çalışmada mevcuttur. Daha iyi bir vücut imajını yansıtan daha yüksek bir vücut takdiri, vücut boyutundan bağımsız olarak bile işleyen cinselliği temsil eder (Satinsky ve ark., 2012).

Fudge ve Byers yaptığı bir çalışmada, kadınların bedenleri ve cinsellikleri hakkındaki duygu ve düşünceleri genital benlik imajını anlamak için genel olarak önemli iki parametre olduğunu göstermişlerdir. Yani çalışmaya katılan genç kadınların, olumsuz vücut memnuniyeti bildirmeleri cinsel organları hakkında daha olumsuz değerlendirme eğiliminde oldukları da bildirilmiştir. Aynı zaman kadınlar, cinsel olarak kendilerini daha az çekici hissetme ve daha az cinsel rahatlık bildirmişlerdir (Fudge ve Byers, 2020).

Beden imajı memnuniyeti bildiren kadınların cinsel aktivite, orgazm ve cinsel yaşamlarında daha özgüven sahibi oldukları; olumsuz beden imajı bildiren kadınların ise fiziksel ve cinsel çekiciliğe daha fazla ihtiyaç duyduklarını bildirmişlerdir. Bireylerin vücut takdiri cinsel doyumuna katkı sağlamakla birlikte kişisel ve ilişkiler arasında da memnuniyet bildiriminde önemli bir öngörü sağlamıştır (Kaya ve ark., 2019).

Genital görünümün hem erkekler hem kadınları için endişe kaynağı olduğunu belirten başka bir çalışmada ise kişinin genital görünümüne ilişkin algılarının cinsiyet ve cinsel yönelimden bağımsız olarak cinsel çekicilik duygularıyla ilişkisini olduğunu belirtmiştir. Olumlu genital benlik imajı sürdürmek, cinsel tercihleri ne olursa olsun kadınlar ve erkekler arasında kendi kendine algılanan cinsel çekiciliğin daha yüksek olduğunu öngörmüştür (Amos ve McCabe, 2016).

2.2.6. Kültür

Türk Dil Kurumuna göre kültür; “tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde ortaya çıkan bütün maddi ve manevi değerler ve bunları sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren bütün araçlar veya bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü” olarak tanımlanmaktadır (TDK).

Tarihsel bağlamda insan bedeni toplumun dinamikleriyle birlikte evrilerek, sanata, edebiyata ve çeşitli mitlere konu olmuştur. Sosyo-kültürel çerçevede ise kadın bedeninin belirli yönleri üzerinde yazılar yazılsa da izole olan bölgeler hakkında literatür sınırlı kalmıştır. Vajinanın kamusal alanlarda konuşulması ve temsil edilmesi hoş karşılanmadığı, kadınların özel etkileşimleri dışında tarih boyunca kendi organlarına fazlasıyla yabancı kalmalarına neden olmuştur (Braun ve ark., 2001).

Kadın genital organları, çağlar boyunca farklı toplumlar tarafından çeşitli modifikasyonlarla yeniden yapılandırılmıştır. Genital organların şekillendirilmesine yönelik çağdaş eğilimlerin doruk noktası ise, vajinanın kamuoyu tarafından incelenmesiyle başlamaktadır. Kadın cinsel organları, artık kadınların modifikasyon yoluyla bedenlerine anlam yüklediği bir kültürel gerilim odağı haline gelmiştir. Kadınlar, normatif standartlarına karşılık veremezlerse, vücutlarına uygun şekilde kadınsı olarak nasıl belirlenecekleri konusunda sosyal yargı ve damgalanma riskiyle karşı karşıya kalırlar. Diğer güzellik ideallerinde olduğu gibi, genital görünüm için oluşturulan standartlar, potansiyel olarak cinsel sağlık, benlik saygısı ve cinsel zevki olumsuz yönde etkileyen olumsuz benlik algıları ile kadınlar için bir endişe kaynağı oluşturabilir (Shaw ve ark., 2013).

Kadınların, genital modifikasyonlara yönelimlerinde sosyal baskılar ve kültürel normlar önemli derecede etki etmektedir. Kasık kıllarının depilasyonundan labioplasti gibi uygulamaların sonucunda ‘normal’ görüme sahip olma algısıyla doğallıktan uzaklaşmaktadır. Popüler kültürün, cinsel organlara yönelik modifikasyon uygulamalarını normalleştirilmesi, kadınların genital kimliklerine karar verme üzerinde önemli derecede kontrol sağlamaktadır (James ve ark., 2020; Schmidt ve ark., 2021).

Toplumların kültürel alt yapısındaki güzellik ve estetik anlayışı, genital kıllarının alınmasını temizlik ve öz güven ile ilişkilendirmiştir (DeMaria, 2021). DeMaria ve ark.(2021) bir grup İtalyan kadınlar üzerinde yaptığı çalışmada, genital temizliğin kasık kıllarının epilasyonu ile ilişkilendirildiği ve başkalarına iyi görünmenin bir yolu olduğu belirtilmiştir. Toplumsal güzellik standartlarının genital benlik imajı üzerinde etkili olduğu ve kadın kasık kıllarını değiştirip değiştirmeme konusunda seçimlerini etkilemektedir.

Kadın genital estetik cerrahisi dünya genelinde giderek yaygınlaşan ve hızla büyüyen kozmetik ameliyatlardan ve labioplasti ise en sık uygulanan cerrahi yöntemler arasındadır. Morfolojik çeşitliliğe rağmen kadın cinsel organlarını herhangi bir ideal tanımlamaya sokmak oldukça güçtür (Clerico ve ark., 2017). Ancak halk tarafında Barbie bebek olarak nitelendirilen tüysüz, simetrik ve görünmeyen labialar, bu sıkıştırılmış anlayış çerçevesinde yaygın olarak labial ideal olarak kabul edilmektedir. Labiaların çeşitliliğinin anatomik normalliğine rağmen, labiaları bu aralıkta olan kadınlar arasında giderek yaygınlaşan ve daha fazla estetik arayışına başvurulmaktadır. Labiaların normal olarak algılanması kadınları ideal ve arzu edilir kılmadığı; idealize edilmiş labianın estetik normallikten ziyade gerçekçi olmayan estetik tercihlere dayandığına dair kültürel bir kabul oluşturulmuştur (Skoda ve ark., 2021). Zayıf genital benlik imajı sahip kadınların elektif genital cerrahi yöntemlerine başvurmalarında artışa neden olmakla beraber daha az jinekolojik bakım almalarını da etkilemektedir (Smith ve ark., 2017).

Kadın genital kesimi (kadın sünneti), kadınların dış cinsel organlarının tıbbi olmayan nedenlerle kısmen veya tamamen çıkarılmasını ifade eder. Klitoris, labia minör ve majoranın kesilmesi ve/veya infibülasyon (vajinal deliğin daralması) içerebilir (WHO, 2016). Kültürel bir uygulama olan kadın sünneti aynı zamanda köklü bir tarihe de sahip bir “norm” olarak kabul edilir. Kadın sünneti uygulanmayan kadınlar toplum tarafından kusurlu, eksik ve evliliğe uygun olmayan bireyler olarak değerlendirilmektedir. Eski Mısır’da çekici kadınların sanatsal tasvirleri, parlak sarı tene, gizlenmiş cinsel organlara ve

daha pasif rollerde tasvir edilirken, erkekler ise daha koyu tene, belirgin hatlarla belirlenmiş cinsel organlar ve aktif roller ile tasvirleri yapılmıştır (Matić, 2016).

Mısır'da kadın sünnetinin genital benlik imajı üzerine etkilerini araştıran bir çalışma, derin bir kültürel norm olan kadın sünnetinin, genital benlik imajını olumsuz etkilediği bildirilmiştir. Toplumun kadın sünneti olmayan bireylere eksik, kusurlu ve evliliğe hazır olmayan ayrıca erkeklerinde sünnetli kadın tercih etmesi üzerine uygulamanın norm olarak devam edeceği yönünde sonuçlar bildirilmiştir (Mohammed ve ark., 2021).

İsveç'te yapılan başka bir çalışmada ise, kadın sünnetinin genital benlik imajını olumsuz etkilediği, kadınların vücut bütünlüğünü geri kazanma, normal kadınlık duygusu hissetme, kesmenin belirtilerini ortadan kaldırma ayrıca genital benlik imajını geliştirmek için klitoral rekonstrüktif cerrahisini istemişlerdir (Jordal ve ark., 2019).

2.2.7. Medya

Medya tarafından sağlanan içerikler, bireyler tarafından sosyal karşılaştırmalar yoluyla beden imajını etkilemektedir. Fiziksel çekiciliğin nesnel bir ölçüsü olmadığı için, bireyler kendi fiziksel değerlendirmelerini medya tarafından yaratılan rol modellerle karşılaştırma yönelimler olmaktadır (Vogels, 2018). Medya temsilleri genellikle gerçekçi değildir ve ulaşılamazdır. Gerçeklikten uzak ve ulaşılamaz olan bu modellerdeki kusurlar, dijital ortamlarda değiştirilebildiğinden modeller bile kendi gerçekliklerini yaşamazlar. Medya imkansız güzellik standartlarını yüceltirken, kendi benzerlerini medyada gösterilenlerle karşılaştıran bireyler, vücutlarının toplumun en çekici bulunduğu vücutlarla eşit olmadığı gerçeğiyle karşı karşıya kalmaktadırlar (MacCallum ve Widdows, 2016; Bury ve ark., 2016).

Beden imajı açısından moral bozukluğu, depresyon, beden memnuniyetsizliği, düşük benlik saygısı veya tıknırcasına yeme/aşırı yeme şeklinde şekillenebilir. Medya ile olan bu etkileşim sonucunda kendini geliştirmeye yönelik sorunlu çabalar, yeme bozuklukları, aşırı egzersiz, plastik cerrahi veya steroid kullanımı ile kendini gösterebilir (Vogels, 2018).

Kitle iletişim araçları, estetik idealler üzerinde güçlü bir sosyokültürel etkiye sahiptir ve kadınların labioplasti gibi kozmetik prosedürler konusundaki farkındalığını artırmada ciddi rol oynamaktadır. Bir grup genç kadın örneklemelerinde yapılan araştırmalar, kitle iletişim araçları tarafından desteklenen güzellik ideallerinin daha fazla onaylanmasının veya içselleştirilmesinin, genel olarak kozmetik cerrahiye yönelik daha olumlu tutumların

öngörüsü olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde, medyanın (televizyon, internet, reklam, pornografi yoluyla) kadın cinsel organı görüntülerine maruz kalmasının, kadınların özellikle labioplasti yaptırmakla ilgilenip ilgilenmeyeceklerinin en güçlü göstergesi olduğu bulunmuştur (Marke ve Markey, 2009; Sarwer ve ark., 2005).

Kadınları labioplasti yaptırmaya motive eden faktörler hakkında bilgiler sunan bir başka çalışmada kadın cinsel organlarının medyadaki temsillerinin, artan labioplasti talebi üzerinde güçlü bir etkisi olduğu bildirilmiştir. Bununla birlikte, bu çalışma, labioplasti isteyen kadınların bu idealleştirilmiş medya görüntülerine kendilerini daha fazla maruz bıraktıklarını ve bu görüntülere benzemek için labioplasti istemeyen kadınlara göre daha güçlü bir istek sergilediklerini bildirmiştir (Gemma ve ark., 2016).

Medya üzerinden reklamlar aracılığıyla genital modifikasyon prosedürlerine ilişkin artan farkındalık ve kadın cinsel organlarının çarpık tasvirleri nedeniyle genital kozmetik cerrahisinde yükseliş eğilimi göstermektedir. Genital benliği etkileyen ayrıntıları daha iyi anlamak ve cerrahi modifikasyonla ilgili düşüncelerinden önce, kişiye genital çeşitliliği normalleştiren, takdir eden ve devamında cinsel organlarını daha olumlu değerlendirmesine yardımcı olan stratejilerle danışmalık sağlanabilir (Smith ve ark., 2017).

Laan ve ark. (2017) bir grup kadın üzerinde yaptıkları bir çalışmada, orta derece genital memnuniyet bildiren kadınlara doğal vulva resimleri gösterilmiştir. Doğal vulva resimlerini gören kadınlar cinsel işlev, cinsel sıkıntı, benlik saygısı ve yüksek kaygı düzeyinden bağımsız olarak daha olumlu genital benlik imajı bildirmişlerdir.

Kadın bedeninin tüm medya tasvirleri, kadınların kendi fiziksel görünümlerine ilişkin algılarını etkileme potansiyeline sahip olsada, cinsel içerikli medya görüntüleri, kadınların genital görünümüne ilişkin algılarını belirlemede özellikle etkili olabilir. Son yıllarda, İnternet ve diğer teknolojiler pornografik filmlere ve fotoğraflara erişimi kolaylaştırdı ve bu tür görüntülerin kadınları izlemesi giderek daha yaygın hale geldi. Günümüz medyasının kolay ulaşılabilirliği nedeniyle kadınları nesnelleştirmesi üzerine ilerleyen etkileşimler, kadınları belirli kalıplara sığdırmıştır. Cinsel içerikli ve gerçekçi olmayan, idealize edilmiş görüntüler ‘Babie Görüntüsü’ gibi benzetmeler doğrultusunda kadınlar vulvalarını çıkıntısız, pürüzsüz ve tüysüz bulmak istemektedirler. Kasık kıllarının tımar edilmesiyle ilgili yapılan araştırmalar üzerine, düşük genital benlik imajına sahip kadınların kasık kıllarının bir kısmını veya tamamını aldırdığı, daha olumlu genital benlik

imajı bildiren kadınların ise bu gibi uygulamaları tercih etmedikleri bildirilmiştir (Stone ve ark., 2017; Schick ve ark., 2011).

2.2.8. Genital Hijyen Uygulamaları

Kadınlar, genital benlik imajını geliştirmeye yönelik çeşitli tutumlarda bulunmaktadır. Toplumun, kültürel farklılıkların ve son zamanlarda medyanın erişilebilirliğinin yanında gerçekçi olmayan görüntülerin de etkisiyle, kadınlar arasında genital hijyene yönelik farklı yöntemler gelişmiştir. Kadınların cinsel organlarına yönelik ‘kirli’ ‘iğrenç’ ve ‘hoş olmayan görüntü’ gibi olumsuz nitelendirmelerde bulunma eğilimleri, kadınlar arasındaki vajinal memnuniyetsizliği artırmaktadır. Genital benlik imajını geliştirmeye yönelik kasık kıllarının alınması, vajinal duş gibi girişimler sıkça uygulanmaktadır (Fahs, 2014).

Berman ve ark. (2008) yaptığı bir çalışmada kadının genital koku algısının genital benlik imajını güçlü bir şekilde etkilediğini bulmuştur. Özellikle, koku üzerinde kontrol eksikliği hissetmek, endişelenmek veya aşırı genital kokusu olduğu söylenmiş olmak ve bu kokunun cinsel yaşamını etkilemesinden endişe duymak, genital kokunun bir kadının genital benlik imajını olumsuz etkilediği bildirilmiştir.

2.2.9. Gelişimsel Dönemler

Vulva ve vajinanın morfolojisi ve fizyolojisi ömür boyu değişim gösteren organlardır. En belirgin değişim gösterdiği dönemler ise ergenlik, adet döngüsü, hamilelik ve menopoza dönemlerine denk gelmektedir. Bu gelişimsel dönemlerde hormonlara duyarlı olan vulva ve vajina, ergenlik döneminde adrenal ve gonadal olgunlaşmaya yanıt göstererek pubik kıllanmaya neden olurken, gebelik ve doğumda maternal östrojen ise vulva bölgesinde koyu bir görünüme neden olmaktadır. Menopoza döneminde östrojenin geri çekilmesi sonucu vulva ve vajinada atrofiye uğramakta ve vajinal kuruluk gibi değişiklikler görülmektedir (Farage ve Maibach, 2006).

Batı ülkelerinde kadınlar arasında giderek yaygınlaşan kozmetik genital prosedürler 2014’ten 2018 yılları arasındaki süre içerisinde %52,9 oranında bir artış olduğu belirtilmiştir. 2018 yılında gerçekleştirilen labioplasti işlemlerinin %3,8’i 17 yaş altı kız çocuklarına yapılmıştır (ASAPS, 2018).

Amerika Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanları ve Jinekologlar Koleji 2017'deki açıklamasında önemli konjenital malformasyonlar veya kalıcı semptomlar olmadıkça 18 yaş altı küçük kızlara labioplasti yapılmamasını önermektedir. Aksi takdirde 18 yaşından küçük kızlara sağlık nedenleri dışında uygulanan labioplasti uygulamalarının kadın sünneti olarak kabul edildiğini ve “federal ceza kanunu ihlali” olduğunu da belirtmiştir (ACOG,2020).

Ergenlik dönemiyle birlikte labiaların değişime uğraması, labia minörlerin dışarıdan görünür olması, genç kızlar arasında endişelere yol açmaktadır. Aynı zamanda bu dönemdeki pubik kıllanma da bir diğer endişe kaynağına dönüşmektedir. Medyanın etkisi, sosyal karşılaştırmalar ve kasık kıllarının alınmasıyla vulva görünümünü ve simetrisini kolayca inceleyebilir ve potansiyel olarak kendi vulva görünümünden memnun olmayabilirler (Li ve ark., 2017; Brodie ve ark., 2019).

Ergenlere odaklanan çok sınırlı sayıdaki çalışmalardan birinde, Yunanistan'da uzman bir ergen jinekoloji servisinde yaşları 10.2 ila 17.8 olan 16 kız çocuğuyla genital görünüm endişeleri hakkında görüşülmüştür. 16 kızdan altısı (%37,5) labial asimetrisinin birincil endişeleri olduğunu bildirdi. Geri kalan 10 kızdan dördü (%25,0) pubertal gelişimin bir sonucu olarak labial görünümündeki değişikliklerden endişe duyduklarını, dördü (%25,0) kendilerini internetteki resimlerle karşılaştırdıklarını, biri (%6,3) cinsel organını bir anatomi ders kitabıyla ve bir diğeri ise (%6,3) ergenlik öncesi kız kardeşiyle karşılaştırmıştı (Michala ve ark., 2011).

Brodie ve ark. (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, vulva yapılarının boyut, simetri ve morfolojisinde büyük değişkenler olduğunu gözlemlediler. Labia minör ölçümleri boy, kilo, yaş veya ırk ile herhangi bir korelasyon göstermediğini bildirmişlerdir. Ergenler üzerinde eğitim sürecine gidilmiş, normal vulva anatomisinin ne olduğu ve vulva boyutu, rengi ve dokusundaki değişkenlikle ilgili nesnel kanıtlarla sağlanmıştır.

Ergen kızlar üzerinde yapılmış bir diğer çalışma ise genital anatomi bilgisi ve genital görünüm memnuniyetini konu alan kısa bir eğitim videosunun etkinliğini geliştiren ve değerlendiren bir çalışmadır. Video özellikle genital görünüm endişelerinin tipik olarak ortaya çıktığı ergen kızları hedef almıştır ve iki dakikadan kısa süren videonun ergen kızlarda genital anatomi bilgisini ve genital tutumlarını değiştirdiğini bildirdiler. Çalışmanın bir diğer katkısı ise ergen kızlarda genital memnuniyeti arttırdığı ve olası

cerrahi modifikasyonlara ilginin azalmasının mümkün olabileceğini bildirmişlerdir (Fernando ve ark., 2020).

Dünyada hızla artan yaşlı nüfusunun, başta idrar kaçırma pelvik organ prolapsusu olmak üzere pelvik taban bozuklukları önemli sağlık problemleri haline gelmektedir. Sarkma gibi pelvik taban bozuklukları, cinsel sağlık dahil olmak üzere yaşama kalitesini etkiler. Cinsel isteğin ve vajinal kayganlığın azalması, cinsel ilişkide ağrı potansiyelinin artması ve idrar veya dışkı kaçırma korkusu gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir (Nygaard ve ark., 2008; Handa ve ark., 2008).

Lowenstein ve ark. (2009) pelvik organ prolapsusu olan kadınlarda genel beden imajı, cinsel fonksiyonlarla ilişkili olduğu ve cinsel fonksiyonların beden imajı memnuniyetsizliğinden ve prolapsustan kaynaklı rahatsızlıktan olumsuz etkilendiğini ancak prolapsus şiddetinden etkilenmediğini bildirdi.

Handelzalts ve ark. (2017) pelvik taban bozukluğu olan bir grup kadın üzerinde yaptığı bir çalışmada, üriner inkontinans ve pelvik organ prolapsuslu kadınların cinsel fonksiyonlarla ilişkili olduğu ve ana değişkenin ise düşük genital benlik imajı olduğunu bildirmişlerdir.

Hamilelik, bir kadının vücudu üzerinde önemli etkiler yaratan çeşitli hormonal, immünolojik ve metabolik değişikliklere neden olur. Dolaşımdaki değişen hormon seviyeleri, artan intravasküler hacim ve genişleyen uterustan gelen kompresyon, fetüsün gelişimi için gerekli olan karmaşık fizyolojik adaptasyonların temelini oluşturur (Motosko ve ark., 2017).

Bu gelişimsel dönemde en çok etkilenen organlardan biride genital bölgedir. Genital bölgedeki değişimler; hiperpigmentasyon, vulva derisinin gerilmesi, vulvada belirgin çizgi oluşumu ve mukozal değişiklikler gibi farklılıklar görülmektedir. Genital benlik imajını olumsuz etkilediği ve dolaylı olarak gebelerde depresyon, anksiyete ve stresi tetikleyebilmektedir (Malary ve ark., 2021).

Jawed-Wessel ark. (2017) tarafından yapılan bir çalışmada doğum sonrası kadın genital benlik imajları puanlanmış, normal doğum yapan kadınların sezeryan doğuma oranla daha düşük genital benlik imajı bildirmişlerdir. Muhtemel nedenler genital bölgedeki değişimin ve bu değişikliklerin kaygıya neden olması olabileceği belirtilmiştir.

2.3. Cinsellik

Seks, insanoğlunun temel bir işlevidir. Fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal yönleriyle hayatımızın birçok alanına nüfuz eder. Bu nedenle, cinsel sağlığın ve işlevselliğinin kişinin yaşam kalitesi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Cinselliğin sekteye uğramasına neden olabilecek herhangi bir sorun veya işlevsel bozukluklar yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilmektedir (Greenberg ve ark., 2017).

DSÖ'ye göre cinsellik "Yaşam boyunca insan olmanın merkezi bir yönü, cinsiyeti, cinsiyet kimliklerini ve rollerini, cinsel yönelimi, erotizmi, zevki, yakınlığı ve üremeyi kapsar. Cinsellik, düşünceler, fanteziler, arzular, inançlar, tutumlar, değerler, davranışlar, uygulamalar, roller ve ilişkilerde deneyimlenir ve ifade edilir. Cinsellik bu boyutların hepsini içerebilirken, hepsi her zaman deneyimlenmez veya ifade edilmez. Cinsellik biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, yasal, tarihi, dini ve manevi faktörlerin etkileşiminden etkilenir." (DSÖ, 2006a)

McCallum ve ark. (2012) sağlıklı cinselliğin anlamının duygusal yakınlık, beden imgesi, cinsel benlik şeması ve cinsel tepki kavramlarını içerdiğini buldu. Ayrıca cinselliğin fiziksel, psikolojik ve kişilerarası deneyimlerin etkileşimi ile şekillendiğini keşfettiler. Benzer şekilde DSÖ, cinselliği "biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, yasal, tarihi, dini ve manevi faktörlerin etkileşiminden etkilenmiş" olarak kabul etmektedir (McCallum ve ark., 2012; WHO 2018).

2.4. Cinsel Yanıt Döngüsü

İnsan cinsel yanıt döngüsü, aktif olmayan genital organların karşı cinsle cinsel birleşme eylemine hazırlayan biyokimyasal, psikolojik ve fizyolojik bir döngü olarak işlemektedir. Bu cinsel döngü Masters ve Johnson tarafından belirtilen ve birbirini izleyen dört aşamalı modelden oluşmaktadır. Daha sonra Kaplan bu dört model üzerinde çalışmaları geliştirmiş ve bu modele cinsel istek fazını eklemiştir (Masters ve Johnson, 1966; Kaplan, 1980; Sewell, 2005).

Cinsel deneyimin kadınlar arasında kişiden kişiye farklılık gösteren bir deneyim olduğunu ve klasik döngüden daha farklı olabileceğini belirten çalışmalar mevcuttur. Ortalama kadınların cinsel tepki döngüsü bu orijinal modelden farklı olmakla kalmaz, kadınların cinsel deneyimlerin aynı zamanda kadınlar arasında önceden düşünülenlerden daha fazla çeşitlilik göstermektedir (Bancroft ve Graham, 2011; Leavitt ve ark., 2019).

- Cinsel istek fazı
- Uyarılma fazı
- Plato fazı
- Orgazm fazı
- Çözülme fazı

2.4.1. Cinsel İstek Fazı

Cinselliğin kişi tarafından istenmesi ve arzulanması içeren cinsel fazdır. Cinsel motivasyon sağlayan davranışlar arzu ve istek doğrultusunda bu evrede oluşur. Cinselliğin başlamasında en önemli evre olarak geçen bu faz, cinselliğin psikojen yönünü ve öznel uyarılmayı içerir (Bilgin ve Kömürcü, 2016).

2.4.2. Uyarılma Fazı

Uyarılma evresi, fizyolojik değişikliklerin belirgin olduğu evredir. Parasempatik aktivitenin baskın olduğu bu fazda psikolojik veya fiziksel uyarılmayla başlayıp kişiden kişiye değişmekle beraber belli bir süre içerisinde sonlanmaktadır. İstek fazında artmış olan heyecanın uyarılma evresinde devam etmesi beraber cinsel gerilim ve haz duyguları artmakta ve kişinin orgazma ulaşacağı noktaya kadar sürmektedir. Yetersiz uyarının olması durumunda kişi olması gereken orgazma seviyesine ulaşamamakla beraber bu evrede bireyde gerilme yerine çözülme fazına girebilmektedir (Çetin ve Aslan, 2015; Garibova, 2015).

2.4.3. Plato Fazı

Uyarılma fazının devamında gelişen bu evre parasempatik sinir sisteminin etkisiyle gerçekleşir. Vajinadaki kanlanmaya bağlı olarak 3 saniye ile 30 dakika arasında değişir ve kayganlaşma ile bilinen evredir. Bu fazda vajen pembe, mor veya kırmızı renklere dönüşür. Labia minörler, vajina girişi ve 1/3 alt kısmı konjesyona bağlı olarak orgazmik alanı oluşturur. Klitoriste büzülme, labia majörlerde, vajinanın 2/3 üst bölümünde genişleme görülür. Erkeklerde penis erekte olmuş durumdadır. Cowper bezlerinden sekresyon salgılanmakta ve testisler vücut hizasına doğru yükselmektedir. Fazın sonuna doğru her iki cinsde de taşikardi, hiperventilasyon, kas gerginliğinde artış gibi fizyolojik ve

kardiyovasküler değişiklikler görölür. Bu evrenin süresi uyarının etki düzeyine ve cinsel gerilim artışının bireysel dürtü ile desteklenmesi faktörüne bağlıdır (Alkan,2020; Taşkın, 2021).

2.4.4. Orgazm Fazı

Orgazm evresi, cinsel eylem evrelerinin en kısa ama en hazzın en yoğun yaşandığı fazdır. Vajinada meydana gelen düzenli kasılmalar sonucu solunum ve kardiyovasküler sistemde hızlanmalar ile hazzın üst seviyelere ulaşması olarak bilinmektedir. Vajinanın dış bölgesinde güçlü fakat aralıklı olarak belli bir düzende kasılmaların oluşturduğu gerilimin aniden boşalmasıdır. Şiddeti ve süresi kişiden kişiye değişmektedir. Vajina ve klitoriste yoğunluk oluşmuş olmakla beraber bir önceki evlerde gözlenen bulgular bu evrede de görülebilmektedir. Erkekler cinsel birleşme sırasında orgazmı bir kez yaşarken, kadınlar farklı olarak multiorgazmiktir, tek bir cinsel sıklusta birden çok orgazm yaşayabilmektedirler (Schiavi ve Seagraves, 1995; Saltan, 2021).

2.4.5. Çözölme Fazı

Kadında ve erkekte genital organlarda oluşmuş fizyolojik değişikliklerin aynı sırayı takip ederek uyarılma öncesi duruma dönmesi, gevşeme dönemidir. Cinsel tepki evresinin son fazıdır. Kadınlar erkeklerden farklı olarak yeniden uyarıldıklarında çözölme evresinden başka bir orgazm evresine girebilmektedirler (Duman, 2019).

2.5. Cinsel Sağlık

DSÖ göre cinsel sağlık, “cinsellikle ilgili fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal bir iyilik halidir; sadece hastalık, işlev bozukluğu veya sakatlığın olmaması değildir.” Aynı zamanda Cinsel sağlık, “cinselliğe ve cinsel ilişkilere olumlu ve saygılı bir yaklaşımın yanı sıra, zorlama, ayrımcılık ve şiddetten uzak, zevkli ve güvenli cinsel deneyimler yaşama olasılığını gerektirir. Cinsel sağlığın sağlanabilmesi ve sürdürülebilmesi için tüm kişilerin cinsel haklarına saygı duyulmalı, korunmalı ve yerine getirilmelidir.” (WHO 2006).

Yaşam boyu birçok faktör insan cinselliğini ve cinsel sağlığını etkileyebilir. Genel sağlık durumu, kronik hastalıklar (şeker hastalığı, kalp-damar hastalıkları, meme kanseri, rahim ağzı kanseri vb.) ve genitoüriner sorunlar, psikiyatrik ve psikolojik bozukluklar gibi fizyolojik sorunlar ile yaş, meslek, eğitim durumu gibi sosyodemografik özelliklerin tamamının belirtildiği bilinmektedir. Ayrıca kadınlarda menarş, gebelik, doğum, laktasyon ve menapoz gibi gelişimsel dönemlerde cinsel sağlığı olumsuz etkilemektedir (Lewis ve ark., 2004; Pujols ve ark., 2010; Tezce ve Beydağ, 2021; Selimoğlu ve Beydağ, 2020; Er, 2020; Tuğut ve Gölbaşı, 2010). Bunun yanı sıra benlik saygısı, cinsellik bilgisi, cinsel rollere yönelik eğilimler, cinsel eş tercihleri, aile hayatındaki değişiklikler ve aile içi şiddet bireyin cinsel sağlık düzeyini etkileyebilmektedir (Tuğut ve Gölbaşı, 2010).

Cinsel sağlığın geliştirilmesi, insan haklarına saygı gösterilmesi, korunması ve yerine getirilmesi ile bağlantılıdır. Cinsel haklar, uluslararası ve bölgesel insan hakları belgelerinde ve diğer mutabakat belgelerinde ve ulusal yasalarda tanınan belirli insan haklarını kapsar.

Cinsel sağlığın gerçekleştirilmesi için kritik olan haklar şunları içerir:

- Kişinin yaşam, özgürlük, özerklik ve güvenlik hakları
- Eşitlik ve ayrımcılık yapmama hakları
- İşkence görmeme veya zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaya maruz kalmama hakkı
- Mahremiyet hakkı
- Ulaşılabilir en yüksek sağlık standardına (cinsel sağlık dahil) ve sosyal haklara sahip olma hakları
- Evlenme ve aile kurma ve eşlerin hür ve tam rızası ile evlenme ve evliliğin sona ermesinde eşitlik hakkı
- Birinin çocuklarının sayısına ve çocuklarına aralarına karar verme hakkı
- Bilgi edinme ve eğitim hakları
- Düşünce ve ifade özgürlüğü hakları ve temel hak ihlalleri için etkili bir hukuk yoluna başvurma hakkı ‘ (WHO 2010).

2.6. Cinsel Yaşam Kalitesi

DSÖ'ne göre yaşam kalitesi; bireylerin içinde yaşadıkları toplumun kültür ve değerler sisteminde kendi yaşamlarını nasıl algıladıkları olarak tanımlanmaktadır (WHO 2006). Diğer bir deyişle yaşam kalitesi bireyin kendi yaşam biçimini ne şekilde değerlendirdiği, öznel ve göreceli bir kavramdır (Boylu ve Paçacıoğlu, 2016).

Erişkinlerde yaşam kalitesi ile doğrudan etkileşim halinde olan cinsel yaşam kalitesi; cinsel organlardaki hastalık ve sakatlığın olması aynı zamanda cinsel aktiviteyi baskılayan utanma, korku gibi duyguların olması, ayıp, günah gibi tabuların varlığı veya bireyin cinsel hayatını olumsuz algılaması gibi çeşitli faktörlerden etkilenmektedir (Kırıkkaleli, 2015; Saltan, 2015).

2.7. Cinsel Sağlığın Geliştirilmesinde Hemşire ve Ebinin Rolü

Cinsel sağlık, cinsiyet rolleri, cinsel yönelim, zevk, üreme gibi cinselliğin farklı boyutlarını içeren cinsel ilişkiler ve cinsellik ile ilgili yaşam kalitesinin tamamlayıcı bir unsurunu oluşturmaktadır. Cinsellik, yaşam kalitesinin ayrılmaz bir unsuru olduğundan ve sağlık bakım profesyonellerinden özen ve dikkat gerektirdiğinden, cinsel sağlığın bireyin özel, kişisel ve kültürel bağlamı içinde anlaşılması gerekir. Danışmanlık sağlayan hemşire/ebenin bakım sırasında saygı gösteren ve kişisel haysiyeti koruyan açık fikirli bir yaklaşımını gerektirir (Azar ve ark., 2022a; Azar ve ark. 2022b).

Hemşire ve ebelerin bireyin cinsel sağlığını değerlendirmede önceliği kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak olmalıdır. Değerlendirme sırasında profesyonellerin bilmesi gereken diğer unsur ise bireylerin beden imajına ve cinsel yaşamına dair birçok detayın ortaya çıkabilecek olmasıdır. Dolayısıyla hemşire ve ebelerin konuşmalarında bireyi yargılamadan iletişimi ilerletmesi olacaktır (Piran, 2019). Ayrıca bireyin mahremiyetine özen göstermek koşuluyla rahat bir ortam hazırlanması hemşire ve ebelerin sağlayacağı diğer öncelikli bir hizmet olmalıdır. Hemşire ve ebelerin etkili bir iletişimle basit ve anlaşılır kelimeler kurması bireylerin kendilerini daha rahat ifade etmelerine açısından önemlidir. Cinsel sağlığın geliştirilmesinde hemşire ve ebelerin etkili bir ilişim kurmasına yönelik kendilerini geliştirmeli ve yetersiz olduğu alanlarla ilgili kurs, hizmet içi eğitim vb.

eğitim programlarına katılım sağlamak diğer önemli bir unsurdur (Gölbaşı, 2013; Bal, 2014).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma, aktif cinsel yaşamı olan kadınlarda genital benlik imajı ve cinsel yaşam kalitesi arasındaki ilişki ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmış tanımlayıcı, kesitsel ve ilişkisel tipte bir araştırmadır.

3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, sosyal paylaşım sitesi (facebook) ve sosyal paylaşım ağı (whatsapp) üzerinden çevrimiçi anket olarak paylaşılarak, çalışmaya katılmayı kabul eden, cinsel yönden aktif gönüllü kadınlarla 1 Aralık 2020-1 Şubat 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini, aktif cinsel yaşamı olan, 18- 65 yaş aralığında olan, en az ilkokul mezunu, Türkçe konuşup anlaşılabilen ve sosyal medya ve sosyal paylaşım ağı olan gönüllü 912 kadın çalışmaya dahil edilmiştir. Örneklem seçiminde ise, daha önce Kadın Genital Benlik İmajının yapıldığı çalışmalarda 200 ile 461 kişi ile çalışmalar yapıldığından en az 200 kişi olmak koşulu ile örneklem seçilimi yapılmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, demografik soru formu, Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği ve Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği ile elde edilmiştir (Ek-1).

Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği (KGBİÖ): Kadınların kendi cinsel organları hakkında duygu ve inançlarını değerlediren 7 maddelik 4'lü likert tipinde (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) bir ölçektir. Katılımcıların her bir maddeye ilişkin puanları 7 ile 28 arasında değişmekte, yüksek puanlar daha olumlu genital öz-imajı göstermektedir. Ölçek Herbenick ve Reece (2010) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerlik ve güveniriliği Kaya ve ark. (2019) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun cronbach alpha değeri ,81 olarak bulunmuştur.

Kadın Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği (CYKÖ-K):Türkçe güvenirlik çalışması Tuğut ve Gölbaşı tarafından 2010 yılında yapılmıştır. Ölçek, ‘1=tamamen katılıyorum’, ‘2=Büyük ölçüde katılıyorum’, ‘3=kısmen katılıyorum’, ‘4=kısmen katılmıyorum’, ‘5=büyük ölçüde katılmıyorum’, ‘6=hiç katılmıyorum’ şeklinde altılı likert tipinde olup, 18 maddeden oluşmaktadır. Her bir maddenin son dört hafta içerisindeki cinsel yaşamı düşünülerek yanıtlanması beklenmektedir. Ölçeğin puanlamasında her soru 1-6 arasında puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puan aralığı, 18-108 arasındadır. Toplam puan hesaplanmadan önce 1,5,9,13,18 numaralı maddelerin puanlarının tersine çevrilmesi gerekmektedir. Toplam ölçek puanının 100’e dönüştürülmesi için (ölçekten alınan ham puan-18)x100/90 formülünün kullanılması gerekmektedir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması cinsel yaşam kalitesinin iyi olduğunu göstermektedir. Tuğut ve Gölbaşı’nın (2010) çalışmasında ölçeğin cronbach’s alfa katsayısı ,83 olarak hesaplanmıştır (Tuğut ve Gölbaşı, 2010).

3.5. İstatistiksel analiz yöntemleri

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin tanımlayıcı istatistiklerinde ortalama, standart sapma, medyan en düşük, en yüksek, frekans ve oran değerleri kullanıldı. Değişkenlerin dağılımı Kolmogorov Simirnov test ile ölçülmüş, verilerin normal dağılım göstermediği durumlarda, nicel verilerin analizinde Kruskal-Wallis, ManWhitney U test, t testi ve Anova testleri kullanıldı, normal dağılım göstermesi durumunda parametrik testlerden faydalanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3.5. Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma sonucunda toplanan verilerin bilimsel çalışma dışında herhangi bir şekilde kullanılmayacağı ve kimlik bilgilerinin alınmayacağı katılımcılara taahhüt edilmiştir. Araştırmaya başlanmadan önce Okan Üniversitesi Fen Sosyal ve Girişimsel olmayan Sağlık Bilimleri Araştırması Etik Kurulundan 11.11.2020 tarihinde izin alınmıştır (Ek-2).

3.6. Araştırmanın Değişkenleri

Bağımlı Değişkenleri: Kadın Genital Benlik İmaj Ölçeği (KGBİÖ), Kadın Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği (CYKÖ-K)

Bağımsız Değişkenleri: Katılımcıların sosyo demografik özellikleri

3.7. Araştırmanın Genellenebilirliği ve Sınırlılığı

Araştırma, sosyal paylaşım ağı üyeliği olan ve çalışmaya katılan kadınlara genellenebilir.

4. BULGULAR

Tablo 1. Kadınların Sosyo- Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler		n	%
Kadınların Yaş ortalaması 33,88 ±8,97 (min:18, maks:65)			
Yaş grubu	18-35 yaş	561	61,5
	36 yaş ve üzeri	351	38,5
Medeni durum	Evli	741	81,3
	Hiç evlenmemiş	132	14,4
	Boşanmış	39	4,3
Kadınların öğrenim düzeyi	İlköğretim	149	16,4
	Lise	179	19,6
	Üniversite ve üzeri	584	64,0
Çalışma durumu	Çalışıyor	481	52,7
	Çalışmıyor	431	47,3
Gelir düzeyi	Gelir giderden az	152	16,7
	Gelir gidere denk	548	60,1
	Gelir giderden fazla	212	23,2
En uzun süre ile yaşanılan coğrafik bölge	Türkiye'nin batısı	556	61,0
	Türkiye'nin ortası	164	18,0
	Türkiye'nin doğusu	192	21,0
Kilosuna göre kendini nasıl tanımladığı	Normal kiloda	593	65,0
	Zayıf	109	12,0
	Şişman	210	23,0
Daha önce doğum yapma durumu	Yapmamış	317	34,7
	Normal doğum yapan	296	32,5
	Sezaryen doğum yapan	299	32,8
	Toplam	912	100,0

Araştırma kapsamına alınan kadınların demografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir. Kadınların yaş ortalaması 33,88 ±8,97 (min:18, maks:65) olarak bulunmuştur. Kadınların %81,3’ü evli, %64’ü üniversite ve üzeri öğrenime sahip ve %52,7’si bir işte çalışmaktadır. Kadınların %60,1’i gelirinin giderine denk olduğunu, %61’ü en uzun süre ile Türkiye’nin batısındaki illerde yaşadığını, %65’i normal kiloda olduğunu ve %34,7’si daha önce doğum yapmadığını ifade etmiştir.

Tablo 2. Kadınların Cinsel Yaşamlarına İlişkin Özelliklerinin Dağılımı

Değişkenler		n	%
Partnerinin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olma durumu	Önemli	728	79,8
	Önemli değil	184	20,2
Genel olarak cinsel hayatından ne derece memnun olduğu	Çok memnun	431	47,3
	Kısmen memnun	421	46,2
	Hiç memnun değil	60	6,5
Cinsel partneri ile cinsel açıdan uyumlu olduğunu düşünme durumu	Uyumlu	800	87,7
	Uyumlu değil	112	12,3
Cinsel hayatı etkileyebilecek ameliyat olma durumu	Olan	30	3,3
	Olmayan	882	96,7
Vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı	Hiç	377	41,3
	Ara sıra	463	50,8
	Sık sık	72	7,9
Genital estetikle ilgili haberlerle ilgilenme durumu	İlgilenir	157	17,2
	İlgilenmez	755	82,8
	Toplam	912	100,0

Kadınların cinsel yaşamlarına yönelik özelliklerinin dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir. Kadınların %79,8’i partnerinin cinsel organı ile ilgili ne düşündüğünün önemli olduğunu, %47,3’ü cinsel hayatından çok memnun olduğunu, %87,7’si partneri ile cinsel açıdan uyumlu olduklarını belirtmiştir. Kadınların %3,3’ü cinsel hayatı etkileyebilecek ameliyat olduğunu, %50,8’i ara sıra vajinal enfeksiyon yaşadığını ve %17,2’si genital estetikle ilgili haberlerle ilgilendiğini belirtmiştir.

Tablo 3. Ölçek Puan Ortalamaları

Ölçekler	Ort	Ss	min	max
Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği	21,35	4,05	7	28
Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği	73,90	16,38	18	108

Ort: Ortalama, SS: Standart sapma, min: Minimum, max: Maksimum

Araştırma kapsamındaki kadınların ölçek puan ortalaması Tablo 3'te gösterilmiştir. Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği puan ortalaması $21,35 \pm 4,05$ ve Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği puan ortalaması $73,90 \pm 16,38$ olarak bulunmuştur.

Tablo 4. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırması

Değişkenler		Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği		Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği	
		Ort±ss	Test p	Ort±ss	Test p
Yaş grubu	18-35 yaş	21,47±4,01	t: 1,127 p: ,260	74,87±15,65	t: 2,276 p: ,023
	36 yaş ve üzeri	21,16±4,11		72,34±17,39	
Medeni durum	Evli	21,36±3,96	F: 2,625 p: ,073	74,33±15,68	F: 1,805 p: ,165
	Hiç evlenmemiş	21,68±4,24		71,40±19,52	
	Boşanmış	20,00±4,81		74,25±17,34	
Kadınların öğrenim düzeyi	İlköğretim ^a	20,85±4,12	F: 1,386 t: ,250	72,23±16,20	F: 7,686 p: ,000 b<a<c
	Lise ^b	24,48±3,96		70,32±20,94	
	Üniversite ve üzeri ^c	21,44±4,05		75,42±14,55	
Çalışma durumu	Çalışıyor	21,43±4,06	t: ,632 p: ,528	75,39±14,58	t: 2,910 p: ,004
	Çalışmıyor	21,26±4,04		72,24±18,05	
Gelir düzeyi	Gelir giderden az ^a	20,72±4,31	F: 3,263 p: ,390	71,15±19,11	F: 4,373 p: ,013 a<b<c
	Gelir gidere denk ^b	21,35±4,00		73,76±16,30	
	Gelir giderden fazla ^c	27,82±3,91		76,25±14,03	
En uzun süre ile yaşanılan coğrafik bölge	Türkiye'nin batısı	21,59±4,03	F: 2,529 p: ,080	73,90±16,45	F: 1,068 p: ,344
	Türkiye'nin ortası	20,95±4,07		75,27±14,53	
	Türkiye'nin doğusu	21,00±4,05		72,27±17,59	
Kilosuna göre kendini nasıl tanımladığı	Normal kiloda	21,35±4,52	F: ,394 p: ,675	75,00±16,99	F: ,443 p: ,642
	Zayıf	21,43±3,81		73,95±16,64	
	Şişman	21,14±4,43		73,19±15,30	
Daha önce doğum yapma durumu	Yapmamış	21,77±3,97	F: 2,723 p: ,066	74,11±16,91	F: 1,153 p: ,316
	Normal doğum yapan	20,96±4,11		72,78±16,13	
	Sezaryen olan	21,35±4,04		74,79±16,03	

F: Anova testi, t: t testi

Kadınların demografik özelliklerine göre ölçek puan ortalamalarının karşılaştırması Tablo 4'te gösterilmiştir. Kadınların demografik ile Genital Benlik İmajı Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Kadınların yaş grubu, öğrenim düzeyi, çalışma durumu ve gelir düzeyi ile Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Kadınlardan 36 yaş ve üzeri olanların, lise mezunu olanların, çalışmayanların ve geliri giderinden az olanların cinsel yaşam kalitesi daha olumsuzdur.

Tablo 5. Kadınların Cinsel Yaşamlarına İlişkin Özelliklerine Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırması

Değişkenler		Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği		Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği	
		Ort±ss	Test p	Ort±ss	Test p
Partnerinin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olma durumu	Önemli	21,40±4,13	t: ,724 p: ,469	73,60±16,13	t: 1,081 p: ,280
	Önemli değil	21,16±3,70		75,07±17,32	
Genel olarak cinsel hayatından memnuniyet durumu	Çok memnun ^a	22,45±3,58	F: 37,082 p: ,000 a>b>c	77,97±14,30	F: 29,601 p: ,000 c<b<a
	Kısmen memnun ^b	20,57±3,91		70,90±17,11	
	Hiç memnun değil ^c	18,93±5,61		65,71±17,75	
Cinsel partneri ile cinsel açıdan uyumlu olduğunu düşünme durumu	Uyumlu	21,56±3,90	t: 4,092 p: ,000	75,37±15,21	t: 7,458 p: ,000
	Uyumlu değil	19,90±4,77		63,40±20,24	
Cinsel hayatı etkileyebilecek ameliyat olma durumu	Olan	20,66±4,71	t: ,948 p: ,343	67,53±22,93	t: -2,171 p: ,030
	Olmayan	21,37±4,02		74,12±16,08	
Vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı	Hiç ^a	22,35±3,79	F: 21,960 p: ,000 a>b>c	74,85±16,03	F: 2,890 p: ,056
	Ara sıra ^b	20,78±3,95		73,76±16,22	
	Sık sık ^c	19,84±4,81		69,82±18,59	
Genital estetikle ilgili haberlerle ilgilenme durumu	İlgilenir	21,26±4,58	t: -,324 p: ,746	73,68±17,30	t: -,187 p: ,851
	İlgilenmez	21,37±3,93		73,95±16,19	

F: Anova testi , t: t testi

Kadınların cinsel yaşamlarına ilişkin özelliklerine göre ölçek puan ortalamalarının karşılaştırması Tablo 5'te gösterilmiştir. Kadınların cinsel hayatlarından memnuniyet durumu, partneri ile uyumlu olduğunu düşünme durumu ve vajinal enfeksiyon yaşama durumu ile Genital Benlik İmajı Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Kadınlardan cinsel hayatından çok memnun olanların, partneri ile uyumlu olduğunu düşünenlerin ve hiç vajinal enfeksiyon yaşamayanların genital öz-imagı daha olumludur.

Kadınların cinsel hayatlarından memnuniyet durumu, partneri ile uyumlu olduğunu düşünme durumu ve cinsel hayatı etkileyebilecek ameliyat olma durumu ile Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Kadınlardan cinsel hayatından hiç memnun olmayan, partneri ile uyumlu olmadığını düşünen ve cinsel hayatı etkileyebilecek ameliyat geçirenlerin cinsel yaşam kalitesi daha olumsuzdur.

Tablo 6. Ölçek Puan Ortalamaları Arasındaki Korelasyon

Değişkenler		Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği
Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği	r_s	,125
	p	,000

r_s : Sperman korelasyon

Kadınların Genital Benlik İmajı Ölçeği ile Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği puan ortalaması arasında pozitif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($p<0,05$) (Tablo 6). Kadınlardan genital öz-imagı olumlu olanların, cinsel yaşam kalitelerinin de daha iyi olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. Genital Benlik İmajını Etkileyen Faktörlere Ait Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	β	t	p*	F	p**	R ²
Cinsel hayattan memnun olma	-,260	-7,070	,000	8,512	0,000	0,342
Vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı	-,194	-6,014	,000			

* Bağımsız değişkenlere ilişkin p-değeri

** Modele ilişkin p-değeri

Lineer regresyon uygulanarak bağımsız değişkenlerin genital benlik imajını ne ölçüde yordadığı belirlenmiş ve bu işlemin sonucunda $F=8,512$; $p<0,05$ ve $R^2=0,342$ olarak bulunmuş olup genital öz-imagın %34'ünün cinsel hayattan memnun olma ve vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı değişkenlerince açıkladığı görülmüştür. Regresyon analizi sonuçlarına göre cinsel hayattan memnun oldukça ve vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı azaldıkça genital öz-imag artış göstermektedir.

Tablo 8. Cinsel Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörlere Ait Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	β	t	p*	F	p**	R ²
Cinsel hayattan memnun olma	-,178	-4,803	,000	7,581	0,000	0,325
Partneri ile uyumlu olma	-,151	-4,170	,000			
Partnerinin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olma durumu	,066	2,045	,044			

* Bağımsız değişkenlere ilişkin p-değeri

** Modele ilişkin p-değeri

Lineer regresyon uygulanarak bağımsız değişkenlerin cinsel yaşam kalitesini ne ölçüde yordadığı belirlenmiş ve bu işlemin sonucunda $F=7,581$; $p<0,05$ ve $R^2=0,325$ olarak bulunmuş olup cinsel yaşam kalitesinin %32'sinin cinsel hayattan memnun olma, cinsel partneri ile uyumlu olma ve partnerinin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olma durumu değişkenlerince açıkladığı görülmüştür. Regresyon analizi sonuçlarına göre cinsel hayattan memnun olan, cinsel partneri ile uyumlu olan ve cinsel partnerin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olduğunu düşünenlerin cinsel yaşam kalitesinde artmaktadır.

5. TARTIŞMA

Genital benlik imajı cinsel sağlığın önemli bir yordayıcısıdır. Kişisel deneyimlerden etkilenen genital benlik imajı öznel duygu ve düşüncelerden oluşmaktadır (Berman ve ark., 2003).

Araştırma, aktif cinsel hayatı olan kadınlarda genital benlik imajı ve cinsel yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin belirlenmesi üzerine yapılmıştır. Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması $33,88 \pm 8,97$ olup en fazla katılım sağlayan yaş grubu %61,5 oranında 18-35 yaş aralığındaki kadınlardır (Tablo 1).

Araştırma kapsamına alınan Kadın Genital Benlik İmajı Ölçeği puan ortalaması $21,35 \pm 4,05$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Araştırmamızdaki bu sonuca göre, katılım sağlayan kadınlar orta düzeyin üzerinde genital benlik imajına sahipti. Kadınların olumlu genital benlik imajı bildirmelerinde aktif cinsel hayatlarına sahip olmaları önemli bir etkendi (Smith ve ark., 2017). Literatürde çalışmamızla uyumlu araştırmalar mevcuttur. Komarnicky ve ark. (2019)'da kadın ve erkekler üzerinde, genital benlik imajı: beden imajı ve cinsel tepkinin diğer alanlarıyla ilişkili çalışmasında KGBİÖ kadınlar için ortalama puan 21.92 (SD = 4.17) bulmuştur. Benabe ve ark.'nın (2021), kadın genital benlik algılarının kadın cinsel sıkıntısı ile ilişkili çalışmasında çoğu kadın cinsel organları ile ilgili olumlu bir imaja sahip olduğunu bildirmiştir. Çalışmamız ile uyumlu bir diğer araştırma ise Özcan (2022) tarafından doğum sonrası kadınların genital benlik imajı ve cinsel yaşam kalitesi arasındaki ilişkiye bakan araştırmanın ortalama KGBİÖ puanı 21.50 (sd=4.70) olarak bulunmuştur.

Elektif genital cerrahisini düşünen ve düşünmeyen kadınların arasında yapılan başka bir çalışma ise cinsel organlarını değiştirmeyi düşünmeyen kadınlar ortalama 23,06 KGBİÖ puanı (genital cerrahi düşünmeyen kadınlar ortalama 21,28 KGBİÖ) bildirdiler. Genital estetik cerrahi düşünmeyen kadınlar daha olumlu genital benlik imajına sahipti (Smith ve ark., 2017). Laan ve ark. (2017), genç kadınların doğal vulva resimlerine maruz kalmanın genital benlik imajı çalışmasında ise kadınlar arasında KGBİÖ 20,79 (SD=2.79) ortalama puan ile nispeten olumlu genital benlik imajı bildirmişleridir. Yüksekol ve ark. (2021) infertil kadınlarla olan çalışmasında, KGBİÖ puan ortalamasını 17.99 (SD=4.87) bulmuştur.

Çalışmamızda yer almış olan kadınların CYKÖ puan ortalaması $73,90 \pm 16,38$ olarak bulunmuştur. Literatürde farklı gruplar üzerinde yapılan çalışmalar mevcuttur. Selimoğlu ve ark. (2020) doğum sonu dönemde emziren annelerin cinsel yaşam kalitesinin araştırılması ile ilgili yapılan çalışmada kadınların CYKÖ ortalama $60,43 \pm 10,70$ puan bulunmuştur. Bahıtlı'nın (2016) jinekolojik kanser tanısı konulan ve tedavisi alan kadınlarda yaptığı çalışmada CYKÖ puan ortalaması $68,93 \pm 21,17$ olarak saptanmıştır. Atay'ın (2017) İnfertil kadınlarda yaptığı çalışmada “cinsel yaşam kalitesi” düzeyi $89,736 \pm 9,898$; Mestoğulları'nın (2017), 18–49 yaş evli kadınlarla yaptığı çalışmada, CYKÖ puan ortalaması $74,2 \pm 21,0$ olarak ve Soylu'nun (2017) adet düzensizliği olan kadınlarla yaptığı çalışmada CYKÖ puan ortalaması $60,93 \pm 14,61$ olarak bulunmuştur. Güleriyüz'ün (2020) üriner inkontinanslı kadınlarla cinsel yaşam kalitesi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiye bakan çalışmasında CYKÖ puan ortalaması $66,83 \pm 21,06$ bulmuştur. Yılmaz ve ark. (2019) çalışmasında, obez evli kadınlarda beden imajının cinsel yaşam kalitesine ilişkin obez kadınların CYKÖ ortalama $79.69 \pm 15,19$ puan bulunmuştur. Yüksekol ve ark (2021) infertil kadınlarda genital benlik algısı, cinsel yaşam kalitesi ve evlilik uyumu çalışmasında kadınların CYKÖ puan ortalamasını 65.58 ± 26.77 'dir. Taşkın'ın (2021), başka bir örneklem üzerindeki çalışmasında CYKÖ puan ortalaması 88.24 ± 11 olarak saptanmıştır. Çalışma bulgusu ile literatür sonuçlarının farklı olması, örneklem gruplarının farklı olmasına bağlanmıştır.

Kadınların demografik özelliklerine göre ölçek puan ortalamalarının karşılaştırması Tablo 4'te gösterilmiştir. Kadınların demografik ile KGBİÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). Ancak kadınların **yaş grubu, öğrenim düzeyi, çalışma durumu ve gelir düzeyi** ile CYKÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p < 0,05$). Kadınlardan 36 yaş ve üzeri olanların, lise mezunu olanların, çalışmayanların ve geliri giderinden az olanların cinsel yaşam kalitesi daha olumsuzdur. Bizim çalışmamızla benzerlik gösteren Mestoğulları'ın (2017) 1004 kişilik 18-49 yaş arası kadın grubuyla cinsel fonksiyonların işleyişi ve semptomlarının cinsel yaşam kalitesine etkilerine bakan çalışmasında, 45-49 yaş grubunun cinsel hayatından daha az memnun olduğu, çalışmayanların ve geliri giderinden az olanların daha olumsuz cinsel yaşam kalitesi bildirmişlerdir. Çalışmamızdaki katılımcıların, 18-25 yaş grubundaki kadınların, 36 yaş ve üzeri grubu kadınlara göre cinsel

yaşam kalitesi daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Literatürde çalışmamızla uyumlu farklı araştırma grupları mevcuttur. Forbes'in (2017) ileriye dönük yaşlıların cinsel yaşam kalitesini değerlendiren çalışmasında, artan yaşla birlikte cinsel yaşam kalitesinin negatif yönde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Tüzmen ve ark. (2019), postpartum dönemde cinsel yaşam kalitesi ile ilişki faktörler üzerine yaptıkları bir başka çalışmada, yaştan artmasıyla CYK düştüğünü; Yılmaz ve ark. (2016), üriner inkontinansı olan kadınlarla yaptığı çalışmada 50 yaş üzerinin CYK olumsuz etkilendiğini bildirmişlerdir. Aygün (2019), mastektomili kadınlarla bir başka çalışması ise artan yaştan CYK üzerin negatif yönde etkileri olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmamızda cinsel yaşam kalitesinin daha düşük olduğu bir diğer değişken ise öğrenim düzeyi lise mezunu olan kadınların ilköğretim, üniversite ve üzeri mezun olan kadınlara göre daha fazla olumsuz CYK bildirmeleridir. Literatürde farklı gruplarla yapılan araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Acısu (2019), gebelikte CYK ile libido skorlarını etkileri üzerine yaptığı araştırmasında, ilköğretim mezunu olan kadınların cinsel yaşamları diğer eğitim grubundaki kadınlara oranla daha düşük ortalamaya sahip oldukları bildirilmiştir. Delican'ın (2019) jinekolojik kanserli kadınlarla olan çalışmasında ise yine eğitim seviyesinin düşmesi olumsuz CYK ile ilişkilendirilmiştir. Yine başka bir çalışma meme kanserli kadınlarda cinsel yaşam kalitesinin eğitim düzeyi ile arasında anlamlı ilişki saptanmadığını bildiren farklı bir çalışmadır (Telli, 2019). Selimoğlu ve Beydağ (2020), doğum sonu dönemde emziren annelerle yaptığı çalışmada da anlamlı bir ilişki bulmadığını açıklamıştır. Farklı sonuçlar elde eden bir başka çalışma Aydın'ın (2021) emziren annelerle olan araştırmasında lisansüstü eğitime sahip kadınların CYK puan ortalaması diğer eğitim gruplarına oranla daha düşük olduğunu saptanmıştır. Araştırmaların çalışmamızla uyumlu olmaması ve farklı sonuçların ortaya çıkmasında, eğitim durumunun CYK üzerine etkilerinin gruplar arasında değişkenlik gösterebileceği nedeni olarak; cinselliğin kişisel deneyimler sonucu bireylerde farklılık gösterebilmesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda kadınların CYK düşük olan diğer gruplar ise gelir düzeyi düşük olan ve çalışmayan kadın gruplarından oluşmaktadır. Literatür tarandığında ise araştırmamızla benzerlik gösteren çalışmalara rastlanmaktadır. Çöl'ün (2019) birinci basamak sağlık

kuruluşlarına başvuran evli kadınların cinsel işlev ve CYK incelemesinde, gelir düzeyi düşük olan ve çalışmayan kadınların CYK düşük olduğu; Taşkın'ın (2021) üreme çağı kadınların aile planlaması yöntemleri ve CYK arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan çalışmada da düşük gelir düzeyinin olumsuz cinsel yaşamın belirleyicisi olduğunu bildirmişleridir. Saltan (2021) evli ve diyabetiği olan kadın grubuyla olan araştırmasında, ev hanımı olan ve gelir durumunu kötü olarak bildiren kadınların CYK düşük olduğu; Mutlu (2021) gebeler çalışmasında çalışmayan kadınların CYK çalışan kadınlara göre daha olumsuz olduğunu bildirmişlerdir. Şahingöz'ün (2021) gebeler çalışmasında ise çalışma durumu ve gelir düzeyi ile CYK arasında ilişki saptamamıştır.

Kadınların cinsel yaşamlarına ilişkin özelliklerine göre ölçek puan ortalamalarının karşılaştırması Tablo 5'te gösterilmiştir. Kadınların cinsel hayatlarından memnuniyet durumu, partneri ile uyumlu olduğunu düşünme durumu ve vajinal enfeksiyon yaşama durumu ile Genital Benlik İmajı Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Kadınlardan cinsel hayatından çok memnun olanların, partneri ile uyumlu olduğunu düşünenlerin ve hiç vajinal enfeksiyon yaşamayanların genital öz-imagı daha olumlu olduklarını belirtmişlerdir. Kadınlardaki olumsuz genital benlik imajının daha az cinsel zevk ve daha kötü cinsel işlevsellikle ilişkilendiren Vigil ve ark. (2022) çalışmasında, dikkat odağının yoğun olarak genital bölgesinde olan kadınların, görünüm ve performans kaygıları nedeniyle utanç duygusuyla dikkatlerinin dağılması neticesinde daha az cinsel zevk aldıkları ve olumsuz cinsel deneyimle sonuçlanabileceği bildirilmiştir. Kadınlar ve erkekler arasında yapılan bir başka çalışmada ise kişinin vücudu hakkında genel anlamda olumlu duygular içerisinde olması cinsel karşılaşmalar sırasında da endişelerin azalmasıyla ve pozitif GBI kadınlar arasında cinsel tatmin ile ilişkilendirildi. Aynı zamanda çalışmada GBI, kadınların cinsel istek, cinsel uyarılma, vajinal yağlama, orgazm ve dispareni deneyimlerinde CİB puanlarının azalmasıyla önemli ölçüde ilişkilendirilmiştir (Komarnicky ve ark., 2019). Yüksekol ve ark. (2021) infertil kadınlarda genital benlik algısının evlilik uyumunu belirlemek üzere yaptığı çalışmada, düşük genital benlik imajının eşler arasında uyumsuzluklara ve eşlerin birbirine daha az zaman ayırması nedeniyle aralarındaki bağın zedelenmesine neden olabileceği bildirilmiştir.

Yapılmış olan çalışmalarda olumlu GBİ geliştiren kadınların kendilerini daha fazla cinsel çekici bulduklarını ayrıca kişisel cinsel deneyimlerin genital algıları anlamada belirleyici olduğunu belirtmişlerdir. Olumlu GBİ sahip kadınların daha fazla cinsel birliktelik yaşadıklarını ve eşler arasındaki romantik ilişkilerin ilerlemesinde rol aldıkları bildirilmiştir (Fudge ve Byers, 2020; Amos ve McCabe, 2016).

Literatürde vajinal enfeksiyonlar ve genital benlik imajı arasındaki ilişkiyi açıklayan güncel bir çalışmalar kısıtlıdır. Kadın genital algılarını koku, tat ve işlevsellik yönüyle birlikte değerlendirmeye alırlar. Enfeksiyon varlığında genital bölgedeki koku artışı, görüntüyü bozabilecek kızarıklık, döküntü vb. semptomların olması halinde genital benlik imajı olumsuz etkilenebilmektedir (Laan ve ark., 2017; Attieh ve ark., 2016; DeMaria ve ark., 2019). Dolayısıyla çalışmamıza katılan kadınların vajinal enfeksiyonların olması halinde daha olumsuz genital benlik imajı bildirmeleri literatürdeki kısıtlı çalışmamalarla uyumludur.

Kadınların cinsel hayatlarından memnuniyet durumu, partneri ile uyumlu olduğunu düşünme durumu ve cinsel hayatı etkileyebilecek ameliyat olma durumu ile Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Kadınlardan cinsel hayatından hiç memnun olmayan, partneri ile uyumlu olmadığını düşünen ve cinsel hayatı etkileyebilecek ameliyat geçirenlerin cinsel yaşam kalitesi daha olumsuzdur. Aras'ın (2020) evli kadınların cinsel doyumunun cinsel yaşam kalitesi ilişkisini araştıran çalışmasında; bireylerin cinsel yaşamlarından aldıkları doyum arttıkça evlilik ilişkilerinde doyumun da arttığını bildirmiştir. Özcan'ın (2022) heteroseksüel çiftlerle yaptığı çalışmada doğum sonrası partnerleriyle iyi ilişkiler içerisinde olan çiftlerin cinsel yaşam kalitesinin, daha zayıf ilişkileri olan çiftlere göre daha olumlu olduklarını bulmuştur. Çalışmamızda cinsel hayatı etkileyen herhangi bir cerrahi girişimin cinsel yaşam kalitesini olumsuz etkilediği bulundu. Cerrahi girişimlerin kadınlar üzerindeki fiziksel ve psikolojik etkilerinin cinsel yaşam üzerinde dolaylı ve doğrudan etkileri olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Yakın tarihli mastektomili kadınlarla yapılan çalışmalarda, cerrahi girişim sonucu vücut bütünlüğünün bozulmasıyla beraber kadınlarda beden algısı ve benlik saygısında bozulmalar, kadınlık rollerini yerine getirememeye endişeleri nedeniyle eşler arasında cinsel sorunlarla karşılaşmakta ve cinsel yaşam kalitesine olumsuz yönde etkilerinin olabileceğini ortaya konulmuştur (Topuz,

2019; Telli, 2019). Özellikle jinekolojik kanser sonrası cerrahi girişimlerin üreme organlarını doğrudan etkilemesi ve cinsel yaşam kalitesinin negatif yönde gerilemesi en belirgin özelliklerinden biri olarak ortaya konulmuştur (Bilge ve ark., 2016).

Çalışmamızdaki kadınların genital öz-imağı olumlu olanların, cinsel yaşam kalitelerinin de daha iyi olduğu belirlenmiştir. Pozitif yöndeki genital benlik imajının, vücudu hakkında daha olumlu düşünmesi ve cinsel karşılaşmalar sırasında vücuduyla ilgili endişeleri azalmasıyla açıklanmış ve cinsel tatmin ile ilişkilendirilmiştir. Olumsuz genital benlik imajının genital görünüm kaygıları, performans endişeleri ve utançla dikkatlerinin dağıldığı ve daha az cinsel zevk, daha kötü cinsel işlev yaşadıklarını bildirmişleridir. Aynı zamanda olumlu genital benlik imajının cinsel işlev bozukluğu puanlarının azalmasıyla açıklanabileceği bildirilmiştir (Komarnicky ve ark., 2019; Vigil ve ark., 2022). Ayrıca kadınların daha olumlu genital benlik imajıyla kendilerini cinsel olarak daha çekici hissettikleri bir başka çalışmayla ortaya konulmuştur (Amos ve McCabe, 2016). İnfertil kadın gruplarla yapılan iki farklı çalışmada ise düşük genital benlik imajının cinsel yaşam kalitesini olumsuz etkilediğini ortaya koymuşlardır (Marvi ve ark., 2018; Yüksekol ve ark., 2021).

Lineer regresyon uygulanarak bağımsız değişkenlerin genital benlik imajını ne ölçüde yordadığı belirlenmiş ve bu işlemin sonucunda $F=8,512$; $p<0,05$ ve $R^2=0,342$ olarak bulunmuş olup genital öz-imağın %34'ünün cinsel hayattan memnun olma ve vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı değişkenlerince açıkladığı görülmüştür (Tablo 7). Regresyon analizi sonuçlarına göre cinsel hayattan memnun oldukça ve vajinal enfeksiyon yaşama sıklığı azaldıkça genital öz-imağ artış göstermektedir. Genital organlardaki memnuniyet kadınlar tarafından birçok parametreye bağlanabilmektedir. İşlevsellik, görüntü ve koku kadınlar tarafından değerlendirmeye tabi tutulan ve genital benlik imajını oluşturan önemli bileşenlerdir (Berman ve ark., 2003). Kadınlarda cinsel istek, uyarılma, orgazm ve disparoni gibi cinsel işlevsellik skorlarını yükselten cinsel deneyimler olumlu genital benlik imajı ile ilişkilendirilmiştir. Aynı zamanda cinsel doyum ile olumlu GBI arasında anlamlı ilişki olduğu yapılan çalışmalarla belirlenmiştir (Komarnicky ve ark., 2019; Vigil ve ark., 2022).

Yüksekol (2021)'un infertil kadınlarla yaptığı çalışmada, olumlu genital benlik imajının cinsel yaşam kalitesine olumlu yönde etkileri olduğunu ve eşler arasında uyumu arttırdığını

bulmuştur. Marvi ve ark. (2018) İranlı infertil kadınlarla olan çalışması daha yüksek cinsel doyumu sahip kadınların daha olumlu GBİ sahip olduğunu bildirmiştir.

Lineer regresyon uygulanarak bağımsız değişkenlerin cinsel yaşam kalitesini ne ölçüde yordadığı belirlenmiş ve bu işlemin sonucunda $F=7,581$; $p<0,05$ ve $R^2=0,325$ olarak bulunmuş olup cinsel yaşam kalitesinin %32'sinin cinsel hayattan memnun olma, cinsel partneri ile uyumlu olma ve partnerinin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olma durumu değişkenlerince açıkladığı görülmüştür (Tablo 8). Regresyon analizi sonuçlarına göre cinsel hayattan memnun olan, cinsel partneri ile uyumlu olan ve cinsel partnerin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olduğunu düşünenlerin cinsel yaşam kalitesinde artmaktadır. Çalışmalar kadınların genital organlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinin cinsel yaşamları üzerinde etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Pozitif yönde olan bu duygu ve düşünceler kadınların kendilerini daha çekici hissetmesine, daha fazla cinsel doyum bildirmelerine katkı sağlamakla birlikte daha fazla cinsel memnuniyet ile eşler arasında uyumu arttırdığı bildirilmiştir (Vigil ve ark., 2022; Komarnicky ve ark., 2019).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Aktif cinsel yaşamı olan ve sosyal iletişim ağı kullanan kadınlarda genital benlik imajı ve cinsel yaşama kalitesi ilişkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada,

- Kadınların büyük kısmı partneri ile cinsel açıdan uyumlu olduklarını (%87,7) belirtmesine rağmen; sadece yarısına yakını (%47,3) cinsel hayatından çok memnun olduğunu ifade etmiştir.
- Kadınların genital öz imajlarının olumlu olduğu ve cinsel yaşam kalitelerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır.
- Kadınlardan genital öz-imajı olumlu olanların, cinsel yaşam kalitelerinin de daha iyi olduğu belirlenmiştir.
- Kadınların cinsel hayattan memnun olma ve vajinal enfeksiyon yaşama sıklığının genital öz imajları üzerinde etkili olduğu; genital öz imajın düşüklüğünde cinsel hayattan memnuniyetsizlik ve vajinal enfeksiyon yaşama durumunun etkili olduğu saptanmıştır.
- Cinsel hayattan memnun olan, cinsel partneri ile uyumlu olan ve cinsel partnerin cinsel organı ile ilgili görüşünün önemli olduğunu düşünenlerin cinsel yaşam kalitesi de artmaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

- Hemşireler/ebeler, kadının beden ve genital imajını yükseltmeye ve bireylerin yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik yaklaşımları benimsemelidir.
- Günümüzde kadınların genital benlik imajına yönelik olumsuz algıları nedeniyle, genital plastik/kozmetik ameliyat olma, vulva ve vajinalarının görünüm ve fonksiyonlarını değiştirme gibi süreçlerinde kadınlara hemşirelerin/ebelerin güven ve saygıya dayalı bir terapötik danışmanlık rolünü benimsemelidir.

- Genital benlik imajının olumsuz olduğu durumlarda cinsel sağlık, cinsel doyum ve cinsel işlevler konusunda hemşire/ebe kadın sağlığı açısından gelişebilecek komplikasyonlar için fizyolojik ve psikolojik sorunları değerlendirmeli ve gerekli bakımı vermelidir.

KAYNAKLAR

Aba, R. K. (2020). Genç yetişkin kadınlarda cinsel mitlere inanışın ve beden imajının cinsel doyuma etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Abbott-Anderson K, Young PK, Eggenberger SK (2020) Adjusting to sex and intimacy: gynecological cancer survivors share about their partner relationships. *Journal of women & aging* 32(3):329– 348

Acısu, Gamze. Gebelikte cinsel yaşam kalitesi ile libido skor düzeylerini etkileyen faktörler. Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı. 2019.

Ålgars, Monica, et al. "Sexual body image and its correlates: A population-based study of Finnish women and men." *International Journal of Sexual Health* 23.1 (2011): 26-34.

Alkan, Damla. "Kontraseptif yöntem kullanımının bireyin cinsel fonksiyonuna etkisi/The effect of the use of contraceptive method on the sexual function of the individual." (2020).

American Society of Plastic Surgeons (2020) Plastic surgery statistics report 2019. National Clearinghouse of Plastic Surgery Procedural Statistics

Amos N, McCabe M. Positive Perceptions of Genital Appearance and Feeling Sexually Attractive: Is It a Matter of Sexual Esteem? *Arch Sex Behav* 2016;45:1249-58.

Anandan, Asnina, et al. "Predictors of intentions to have pelvic examinations among a UK sample of young Asian and non-Asian women." *International Journal of Sexual Health* 26.4 (2014): 258-267.

Aras, Esra Nur. *Kadınlarda evlilik doyumunun cinsel yaşam kalitesi ve bilişsel çarpıtmalar bağlamında incelenmesi*. MS thesis. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020.

Atay Y. İnfertilite Tedavisi Gören Kadınların cinsel Yaşam Kalitesi, İlişkilerindeki Mutluluk Düzeyi ve Etkileyen Faktörler (Tez). Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2017

Attieh, Elie, et al. "Lübnan'da kadın hastalar ve hemşireler arasında kadınsı hijyen uygulamaları." *Üreme sağlığı* 13.1 (2016): 1-6.

Aygün Topuz, Esra. *Mastektominin benlik saygısı ve cinsel yaşam kalitesi üzerine etkilerinin değerlendirilmesi*. MS thesis. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019.

Azar, Mathilde, et al. "Nurses and Midwives Role in Patient Sexual Health Assessment: A Cross-Sectional Study." *Sexuality and Disability* (2022): 1-16.

Azar, Mathilde, Thilo Kroll, and Caroline Bradbury-Jones. "How do nurses and midwives perceive their role in sexual healthcare?." *BMC Women's Health* 22.1 (2022): 1-11.

Bahıtlı B. Jinekolojik Kanseri Tanı ve Tedavisine İlişkin Bazı Özelliklerin Kadınların cinsel Yaşam Kalitesine etkisi (Tez). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2016.

Bakhshi, S. (2011). Women's body image and the role of culture: A review of the literature. *European's Journal of Psychology*, 7(2), 374-394.

Bal, M. D. Hemşirelerin cinsel bakıma ilişkin tutum ve inançları. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2014; 11.3: 38-45.

Bancroft, John, and Cynthia A. Graham. "The varied nature of women's sexuality: Unresolved issues and a theoretical approach." *Hormones and Behavior* 59.5 (2011): 717-729.

Baumeister, R. F. (2010). The self. In R. F. Baumeister & E. J. Finkel (Eds.), *Advanced social psychology: The state of the science* (pp. 139–175). New York, NY: Oxford University Press.

Bekmezci, Ebru, and Halime Esra Meram. "Kadın cinsel işlev bozukluğu yönetiminde güncel yaklaşımlar ve kanıt temelli uygulamalar." *Androloji Bülteni* 22.4 (2020): 233-237.

Benabe, Erika, et al. "The perceptions of female genital self- image and its associations with female sexual distress." *International Journal of Gynecology & Obstetrics* (2021).

Berman, L., & Windecker, M.A. (2008). The relationship between women's genital self-image and female sexual function: A national survey. *Current Sexual Health Reports*, 5(4), 199–207. <https://doi.org/10.1007/s11930-008-0035-4>

Berman, Laura A., et al. "Genital self-image as a component of sexual health: Relationship between genital self-image, female sexual function, and quality of life measures." *Journal of Sex & Marital Therapy* 29.sup1 (2003): 11-21.

Betz, Diana E., Natalie J. Sabik, and Laura R. Ramsey. "Ideal comparisons: Body ideals harm women's body image through social comparison." *Body image* 29 (2019): 100-109.

Bilgin, Z., and Nuran Kömürcü. "Kadın cinselliği ve kanıt temelli yaklaşımlar." *Androloji Bülteni* 18.64 (2016): 48-55

Bilge, Ç., Kaydırak, M. M., & Aslan, E. (2016). Jinekolojik kanserin cinsel yaşam üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3), 31-38.

Boylu, A.A. ve Paçacıoğlu, B. (2016). Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8 (15):25-32.

Braun, V., & Wilkinson, S. (2001). Socio-cultural representations of the vagina. *Journal of Repro- ductive and Infant Psychology*, 19, 17–32.

Braun V. Female genital cosmetic surgery: A critical review of current knowledge and contemporary debates. *Journal of Women's Health*. 2010;19(7):1393-407.

Brodie, Katie, et al. "A study of adolescent female genitalia: what is normal?." *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology* 32.1 (2019): 27-31.

Bury, B., Tiggemann, M., & Slater, A. (2016). Disclaimer labels on fashion magazine advertisements: Does timing of digital alteration information matter?. *Eating Behaviors*, 25, 18–22. doi:10.1016/j.eatbeh.2016.08.010.

Buster JE. Sex and the 50 something woman: strategies for restoring satisfaction. *Contemp Ob Gyn*. 2012;8:32–9.

Çetin, S.A., & Aslan, E. (2015). Kadın Cinsel Sağlığı ve Kadına Yönelik Cinsel Şiddet, Ed. Nezihe Kızılkaya Beji, Hemşire ve Ebelere Yönelik: Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. Bölüm 6, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Clerico, C., et al. "Anatomy and aesthetics of the labia minora: the ideal vulva?." *Aesthetic plastic surgery* 41.3 (2017): 714-719.

Chooi, Yu Chung, Cherlyn Ding, and Faidon Magkos. "The epidemiology of obesity." *Metabolism* 92 (2019): 6-10.

Committee on Gynecologic Practice. (2007). ACOG committee opinion no. 378: Vaginal “rejuvenation” and cosmetic vaginal procedures. *Obstetrics and Gynecology*, 110(3), 737.

Costantini, Elisabetta, Donata Villari, and Maria Teresa Filocamo, eds. *Female sexual function and dysfunction*. Springer, 2017; s.34-43.

Çöl, Deniz. 1. Basamaktaki Evli Kadınların Cinsel İşlev Bozukluğu ve Cinsel Yaşam Kalitesi Yönünden İncelenmesi ve Etki Eden Faktörlerin Araştırılması. Sağlık Bilimler Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği Tıpta Uzmanlık Tezi. Adana/2019.

Delican, Sibel. *Jinekolojik kanserli kadınların cinsel yaşam kalitesinin incelenmesi*. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı yüksek Lisans Tezi. 2019.

DeMaria, A.L., Hollub, A.V., & Herbenick, D. (2012). The Female Genital Self-Image Scale (FGSIS): validation among a sample of female college students. *Journal of Sexual Medicine*, 9(3), 708– 718. <https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2011.02620.x>

Medline:22240088.

DeMaria, Andrea L., Stephanie J. Meier, and Chandler Dykstra. "'It's not perfect but it's mine': genital self-image among women living in Italy." *Body image* 29 (2019): 140-148.

DeMaria, Andrea L., et al. "'You have to be clean.'" a qualitative study of pubic hair grooming behaviours among women living in Italy." *Culture, Health & Sexuality* 23.5 (2021): 593-607.

DeMaria, Andrea L., Ariane V. Hollub, and Debby Herbenick. "Using genital self- image, body image, and sexual behaviors to predict gynecological exam behaviors of college women." *The journal of sexual medicine* 8.9 (2011): 2484-2492.

Duman, Nuriye BÜYÜKKAYACI. "Cinselliğin fizyolojisi." *Cinsel sağlık* (2019): 25-31.

Dünya Sağlık Örgütü, DoRHaR, Cinsel sağlığın tanımlanması: Cinsel sağlık üzerine bir teknik konsültasyon raporu, 28–31 Ocak 2002, Cenevre, WHO, Editör; 2006: Cenevre. <https://www.who.int/news/item/11-02-2022-redefining-sexual-health-for-benefits-throughout-life> erişim tarihi: 01.05.2022.

Eftekhar, Tahereh, et al. "Sexual quality of life, female sexual function, female genital self- and body image among women requesting genital cosmetic surgery: a comparative study." *Psychology & Sexuality* 10.2 (2019): 94-100.

Ellibes Kaya, Aski, et al. "The Female Genital Self-Image Scale (FGSIS): cross-cultural adaptation and validation of psychometric properties within a Turkish population." *International Urogynecology Journal* 30.1 (2019): 89-99.

Er, Esra. *Gebe kadınlarda cinsel yaşamı etkileyen faktörler*. MS thesis. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020.

Fahs, Breanne. "Genital panics: Constructing the vagina in women's qualitative narratives about pubic hair, menstrual sex, and vaginal self-image." *Body image* 11.3 (2014): 210-218.

Farage, Miranda, and Howard Maibach. "Lifetime changes in the vulva and vagina." *Archives of gynecology and obstetrics* 273.4 (2006): 195-202.

Fernando, Anne Nilesni, and Gemma Sharp. "Genital self-image in adolescent girls: the effectiveness of a brief educational video." *Body Image* 35 (2020): 75-83.

Forbes, Miriam K., Nicholas R. Eaton, and Robert F. Krueger. "Sexual quality of life and aging: A prospective study of a nationally representative sample." *The Journal of Sex Research* 54.2 (2017): 137-148.

Frazier, L. D., & Hooker, K. (2006). Possible selves in adult development: Linking theory and research. In C. Dunkel & J. Kerpelmar (Eds.), *Possible selves: Theory, research, and applications* (pp. 41–59). New York, NY: Nova Science Publishers.

Fudge, M.C., & Byers, E.S. (2017). "I have a nice gross vagina": Understanding young women's feelings about their genitals. *Journal of Sex Research*, 54(3), 351–361. <http://dx.doi.org/10.1080/00224499.2016.1155200>.

Fudge, Miranda C., and E. Sandra Byers. "An exploration of psychosocial factors associated with female genital self-image." *Gender Issues* 37.2 (2020): 153-172.

Garibova, N. (2015). *Türk Populasyonunda Postmenopozal Kadınlarda Kadın Cinsel Disfonksiyon Prevalansının Belirlenmesi ve Kadın Cinsel Disfonksiyonu İle Depresyon İlişkisinin Araştırılması*. Marmara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Tıpta Uzmanlık Tezi, İstanbul.

Gemma Sharp, MSc, Marika Tiggemann, PhD, Julie Mattiske, PhD, Factors That Influence the Decision to Undergo Labiaplasty: Media, Relationships, and Psychological Well-Being, *Aesthetic Surgery Journal*, Volume 36, Issue 4, April 2016, Pages 469–478.

Giarenis I, Cardozo L. Cosmetic genital surgery. *Obstet Gynaecol Reprod Med* 2014; 24(9):286-8

Goodman, M.P. (2011). Female genital cosmetic and plastic surgery: a review. *Journal of Sexual Medicine*, 8(6), 1813–1825. [https:// doi.org/10.1111/j.1743-6109.2011.02254.x](https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2011.02254.x) Medline:21492397.

Goodman MP, Placik OJ, Matlock DL, Simopoulos AF, Dalton TA, Veale D, et al. Evaluation of body image and sexual satisfaction in women undergoing female genital plastic/cosmetic surgery. *Aesthetic Surg J* 2016;36:1048-57.

Goodman MP. Female cosmetic genital surgery. *Obstetrics And Gynecology*. 2009; 113(1):154-9. Greenberg, Jared Matt, et al. "Sex and quality of life." *The textbook of clinical sexual medicine*. Springer, Cham, 2017. 539-572.

Goodman, Michael, et al. "The sexual, psychological, and body image health of women undergoing elective vulvovaginal plastic/cosmetic procedures: A pilot study." *The American Journal of Cosmetic Surgery* 28.4 (2011): 219-226.

Gölbaşı, Z. Evcili, F. Hasta cinselliğinin değerlendirilmesi ve hemşirelik: engeller ve öneriler. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*. 2013; 16.3.

Grabe, Shelly, L. Monique Ward, and Janet Shibley Hyde. "The role of the media in body image concerns among women: a meta-analysis of experimental and correlational studies." *Psychological bulletin* 134.3 (2008): 460.

Güleryüz, Alime. Üriner inkontinanslı kadınlarda cinsel yaşam kalitesi ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. MS thesis. Sağlık Bilimleri Enstitüsü 2020.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Türkiye Kanseri İstatistikleri. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanserdb/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2017.pdf erişim tarihi:19.12.2021.

Handa, Victoria L., et al. "Female sexual function and pelvic floor disorders." *Obstetrics and gynecology* 111.5 (2008): 1045.

Handelzalts, Jonathan E., et al. "The impact of genital self-image on sexual function in women with pelvic floor disorders." *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology* 211 (2017): 164-168.

Hazzard, Vivienne M., et al. "Measurement invariance of body image measures by age, gender, sexual orientation, race, weight status, and age: The US Body Project I." *Body Image* 41 (2022): 97-108.

Herbenick, Debra, and Michael Reece. "Outcomes assessment: development and validation of the female genital self-image scale." *The Journal of Sexual Medicine* 7.5 (2010): 1822-1830.

Herbenick, D., Schick, V., Reece, M., Sanders, S., Dodge, B., & Fortenberry, J.D. (2011). The Female Genital Self-Image Scale (FGSIS): results from a nationally representative probability sample of women in the United States. *Journal of Sexual Medicine*, 8(1), 158–166. <https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2010.02071.x> Medline:21044269

James, Alexandra, Jennifer Power, and Andrea Waling. "Conceptualising the continuum of female genital fashioning practices." *Health Sociology Review* 29.3 (2020): 294-311.

Jawed-Wessel, Sofia, Debby Herbenick, and Vanessa Schick. "The relationship between body image, female genital self-image, and sexual function among first-time mothers." *Journal of sex & marital therapy* 43.7 (2017): 618-632.

Jordal, Malin, Gabriele Griffin, and Hannes Sigurjonsson. "‘I want what every other woman has’: reasons for wanting clitoral reconstructive surgery after female genital cutting—a qualitative study from Sweden." *Culture, health & sexuality* 21.6 (2019): 701-716.

Kaplan, Helen Singer. "The new sex therapy." *The interface between the psychodynamic and behavioral therapies*. Springer, Boston, MA, 1980. 363-377.

Kaya, Aşkı Ellibeş, et al. "Do external female genital measurements affect genital perception and sexual function and orgasm?." *Turkish Journal of Obstetrics and Gynecology* 17.3 (2020): 175.

Keramat, Afsaneh, et al. "Factors influencing stress, anxiety, and depression among Iranian pregnant women: the role of sexual distress and genital self-image." *BMC pregnancy and childbirth* 21.1 (2021): 1-12.

Kılıçlar, Müge. Cinsel doyum ile beden imajı ve benlik saygısı arasındaki ilişki. MS thesis. Işık Üniversitesi, 2018.

Kırıkkaleli, Z. (2015). Gebelerin Cinsel Yaşam Kalitesi Ve Etkileyen Faktörler (Yüksek Lisans Tezi). Yakın doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. KKTC.

Komarnicky, Tina, et al. "Genital self-image: associations with other domains of body image and sexual response." *Journal of sex & marital therapy* 45.6 (2019): 524-537.

Komlenac, Nikola, and Margarethe Hochleitner. "Attachment-related anxiety is associated with poor genital satisfaction and sexual problems in women." *BMC Women's Health* 20.1 (2020): 1-8.

La Rocque CL, Cioe J. An Evaluation of the Relationship between Body Image and Sexual Avoidance. *J Sex Res* 2011;48:397-408.

Laan, Ellen, et al. "Young women's genital self-image and effects of exposure to pictures of natural vulvas." *Journal of psychosomatic obstetrics & gynecology* 38.4 (2017): 249-255.

Leavitt, Chelom E., Nathan D. Leonhardt, and Dean M. Busby. "Different ways to get there: Evidence of a variable female sexual response cycle." *The Journal of Sex Research* (2019).

Lewis, Ronald W., et al. "Epidemiology/risk factors of sexual dysfunction." *The journal of sexual medicine* 1.1 (2004): 35-39.

Li, Alex Yang, and Virginia Braun. "Pubic hair and its removal: A practice beyond the personal." *Feminism & Psychology* 27.3 (2017): 336-356.

Lloyd, Jillian, et al. "Female genital appearance: 'normality' unfolds." *BJOG: An International Journal of Obstetrics & Gynaecology* 112.5 (2005): 643-646.

Lowenstein, Lior, et al. "Sexual function is related to body image perception in women with pelvic organ prolapse." *The journal of sexual medicine* 6.8 (2009): 2286-2291.

MacCallum, F., & Widdows, H. (2016). Altered images: Understanding the influence of unrealistic images and beauty aspirations. *Health Care Analysis*, Advanced online publication. doi:10.1007/s10728-016-0327-1.

Malary, Mina, Mahmood Moosazadeh, and Mohammad-Reza Rajabi-Shakib. "Factors influencing stress, anxiety, and depression among Iranian pregnant women: the role of sexual distress and genital self-image." (2021).

Marvi, Nahid, et al. "The relationship between sexual satisfaction and genital self-image in infertile women." *Journal of Midwifery and Reproductive Health* 6.4 (2018): 1468-1475.

Marke CN Markey PM. Correlates of young women's interest in obtaining cosmetic surgery. *Sex Roles*. 2009;61:158-166.

Markus, H., & Nurius, P. (1986). Possible selves. *American Psychologist*, 41, 954–969.

Markus, H. (1977). Self-schemata and processing information about the self. *Journal of Personality and Social Psychology*, 35, 63–78.

Masters, William H., and Virginia E. Johnson. "Human sexual response." (1966).

Matić, Uroš. "Gender in ancient Egypt: Norms, ambiguities, and sensualities." *Near Eastern Archaeology* 79.3 (2016): 174-183.

McCallum M, Lefebvre M, Jolicoeur L, Maheu C, Lebel S (2012) Sexual health and gynecological cancer: conceptualizing patient needs and overcoming barriers to seeking and accessing services. *J Psychosom Obstet Gynecol* 33(3):135–142.

McComb, Sarah E., and Jennifer S. Mills. "The effect of physical appearance perfectionism and social comparison to thin-, slim-thick-, and fit-ideal Instagram imagery on young women's body image." *Body Image* 40 (2022): 165-175.

Mestoğulları E 18–49 yaş arası üreme çağındaki evli kadınların cinsel fonksiyonlarından memnuniyet durumu, cinsel semptomları ve bu semptomların cinsel yaşam kalitesi üzerine etkisi (Tez). Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2017.

Michala, Lina, Sofia Koliantzaki, and Aris Antsaklis. "Protruding labia minora: abnormal or just uncool?." *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology* 32.3 (2011): 154-156.

Mofrad, Samaneh Alinejad, et al. "Spousal sexual life issues after gynecological cancer: a qualitative study." *Supportive Care in Cancer* 29.7 (2021): 3857-3864.

Mohammed, G. F., H. Hassan, and A. Hassan. "Egyptian female genital “norm” and female genital self-image." *Sexologies* 30.3 (2021): e132-e138.

Mohammed, Ghada Farouk Abd El-kaream, and Haydy Hassan. "Validity and reliability of the Arabic version of the Female Genital Self-Image Scale." *The Journal of Sexual Medicine* 11.5 (2014): 1193-1200.

Moran, Claire, and Christina Lee. "What's normal? Influencing women's perceptions of normal genitalia: an experiment involving exposure to modified and nonmodified images." *BJOG: An International Journal of Obstetrics & Gynaecology* 121.6 (2014): 761-766.

Morrison, T.G., Bearden, A., Ellis, S.R., & Harriman, R. (2005). Correlates of genital perceptions among Canadian post-secondary students. *Electronic Journal of Human Sexuality*, 8. Retrieved from <http://ejhs.org/volume8/GenitalPerceptions.htm>

Morrison, T.G., Harriman, R., Morrison, M.A., Bearden, A., & Ellis, S.R. (2004). Correlates of exposure to sexually explicit material among Canadian post-secondary students. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 13, 143–156.

Motosko, Catherine C., et al. "Physiologic changes of pregnancy: A review of the literature." *International Journal of Women's Dermatology* 3.4 (2017): 219-224.

Mutlu, Çiftçi Esra Nur. Gebelik semptomlarının cinsel yaşam kalitesi üzerine etkisi. Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü eğitim Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Yozgat/2021.

Nygaard, Ingrid, et al. "Prevalence of symptomatic pelvic floor disorders in US women." *Jama* 300.11 (2008): 1311-1316.

Ozcan, Sadiye. "Relationship Between the Genital Self-Image and the Sexual Quality of Life of Primiparous Women in the Postpartum Period in Heterosexual Couples." *International Journal of Sexual Health* (2022): 1-9.

Öner, S.T., Bipolar Bozukluk Hastalarında Beden İmajının Klinik Özelliklerle İlişkisi, Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu İstanbul İli Bakırköy Bölgesi Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği Uzmanlık Tezi, İstanbul, 2015.

Paslakis, Georgios, et al. "Clinical features associated with female genital mutilation/cutting: A pilot longitudinal study." *Journal of clinical medicine* 9.8 (2020): 2340.

Pazmany E, Bergeron S, Oudenhove LV, Verhaeghe J, Enzlin P. Body image and genital self-image in pre-menopausal women with dyspareunia. *Arch Sex Behav* 2013;42:999-1010.

Piran, Melisa. "Perinatal alanda çalışan hemşire ve ebelerin bakımda cinselliği ele alma konusunda yaşadığı engeller ve kolaylaştırıcı faktörlerin belirlenmesi." (2019)

Pujols, Yasisca, Cindy M. Meston, and Brooke N. Seal. "The association between sexual satisfaction and body image in women." *The journal of sexual medicine* 7.2 (2010): 905-916.

Reinholtz, R.K., & Muehlenhard, C.L. (1995). Genital perceptions and sexual activity in a college population. *Journal of Sex Research*, 32(2), 155–165. <https://doi.org/10.1080/00224499509551785>

Sağiroğlu, A. (2019). Gebelikte Beden İmajı, Gebelik ve Doğum Korkusunun Benlik Saygısı ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sağlık Örgütü, DoRHaR, Cinsel sağlığın tanımlanması: Cinsel sağlık üzerine bir teknik konsültasyon raporu, 28–31 Ocak 2002, Cenevre, WHO, Editör; 2006: Cenevre. https://www.who.int/health-topics/sexual-health#tab=tab_2 erişim tarihi:01.04.2022.

Saltan, Neslihan Kazak. *Evli diyabetik kadınlarda cinsel yaşam kalitesi ve etkileyen faktörler*. MS thesis. Hitit Üniversitesi, 2021.

Sarwer DB Cas TF Magee L et al. Female college students and cosmetic surgery: An investigation of experiences, attitudes, and body image. *Plast Reconstr Surg*. 2005;115:931-938.

Satinsky S, Reece M, Dennis B, Sanders S, Bardzell S. An assessment of body appreciation and its relationship to sexual function in women. *Body Image* 2012;9:137-44.

Schick, Vanessa R., et al. "Genital appearance dissatisfaction: Implications for women's genital image self-consciousness, sexual esteem, sexual satisfaction, and sexual risk." *Psychology of Women Quarterly* 34.3 (2010): 394-404.

Schick, Vanessa R., Brandi N. Rima, and Sarah K. Calabrese. "Evolution: The portrayal of women's external genitalia and physique across time and the current Barbie doll ideals." *Journal of sex research* 48.1 (2011): 74-81.

Schiavi, Raul C., and Robert Taylor Segraves. "The biology of sexual function." *Psychiatric Clinics of North America* 18.1 (1995): 7-23.

Schmidt, Christina N., and Tami S. Rowen. "Female Genital Self-Image and Modification." *The journal of sexual medicine* 18.12 (2021): 1945-1949.

Shaw, Dorothy, et al. "Female genital cosmetic surgery." *Journal of Obstetrics and Gynaecology Canada* 35.12 (2013): 1108-1112.

Seidell, Jacob C., and Jutka Halberstadt. "The global burden of obesity and the challenges of prevention." *Annals of Nutrition and Metabolism* 66.Suppl. 2 (2015): 7-12.

Selimoğlu, Elif Şahbaz, and Kerime Derya Beydağ. "Doğum sonu dönemde emziren kadınların cinsel yaşam kalitesi." *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 1 (2020): 174-180.

Sevilay, Aydın. Emzirmenin cinsel işlev ve cinsel yaşam kalitesi üzerine etkisi. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Yüksek Lisan Tezi. 2021.

Sewell, Kenneth W. "The experience cycle and the sexual response cycle: Conceptualization and application to sexual dysfunctions." *Journal of constructivist psychology* 18.1 (2005): 3-13.

Smith, Nicole K., et al. "Genital self-image and considerations of elective genital surgery." *Journal of Sex & Marital Therapy* 43.2 (2017): 169-184.

Skoda, Kaylee, et al. "Perceptions of Female Genitalia Following Labiaplasty." *The Journal of Sex Research* 58.7 (2021): 943-950.

Stone, Nicole, Cynthia A. Graham, and Inci Baysal. "Women's engagement in pubic hair removal: Motivations and associated factors." *International Journal of Sexual Health* 29.1 (2017): 89-96.

Şahingöz, Melike. Gebelikte Cinsel Mitlerin Cinsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Swami, Viren, et al. "An investigation of weight bias against women and its associations with individual difference factors." *Body Image* 7.3 (2010): 194-199.

Taşkın, Şehadet. "Üreme çağındaki kadınların kullandıkları aile planlaması yöntemi ile cinsel yaşam kalitesi arasındaki ilişki/the relationship between the family planning method used by women of reproductive age and the quality of sexual life." (2021).

Taskin Yilmaz, Feride, Azime Karakoc Kumsar, and Gulbahtiyar Demirel. "The effect of body image on sexual quality of life in obese married women." *Health Care for Women International* 40.4 (2019): 479-492.

Taskin Yilmaz, Feride, et al. "The effect of urinary incontinence on sexual quality of life in women with chronic physical diseases." *Sexuality and Disability* 34.4 (2016): 403-415.

Taşkın Ş. Üreme çağındaki kadınların kullandıkları aile planlaması yöntemi ile cinsel yaşam kalitesi arasındaki ilişki. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, (2021).

Telli, Sibel. Meme Kanseri Kadınlarında Mastektominin Cinsel Yaşam Kalitesi Ve Eş Uyumuna Etkisi. Diss. Marmara Üniversitesi (Turkey), 2019.

Tezcan, B. (2009). Obez bireylerde benlik saygısı, beden algısı ve travmatik geçmiş yaşantılar. Uzmanlık Tezi. Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.

Tezce, Merve Ayten, and Kerime Derya BEYDAĞ. "Menopozdaki Kadınların Menopoza Bakış Açısı ve Cinsel Yaşam Kalitesi." *Sağlık ve Toplum* 31.1 (2021): 175-186.

The American College of Obstetricians and Gynecologist
<https://www.acog.org/clinical/clinical-guidance/committee-opinion/articles/2020/01/elective-female-genital-cosmetic-surgery> erişim tarihi 12.04.2022.

The Aesthetic Society. https://www.surgery.org/sites/default/files/ASAPS-Stats2018_0.pdf erişim tarihi:11.04.2022

Topuz, Esra Aygün. Masteknominin benlik saygısı ve cinsel yaşam kalitesi üzerine etkilerinin değerlendirilmesi. MS thesis. Namık Kemal Üniversitesi, 2019.

Tuğut, Nilüfer, and Zehra Gölbaşı. "Cinsel yaşam kalitesi ölçeği-Kadın Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çalışması." *Cumhuriyet Medical Journal* 32.2 (2010): 172-180.

Türk Dil Kurumu Sözlükler. <https://sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi: 08.03.2022).

Tüzmen H. Postpartum dönemde cinsel yaşam kalitesi ve ilişkili faktörler. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2019 22.

Veale, David, et al. "Psychosexual outcome after labiaplasty: a prospective case-comparison study." *International urogynecology journal* 25.6 (2014): 831-839.

Vigil, Kasey E., David C. de Jong, and Kendall N. Poovey. "Roles of genital self-image, distraction, and anxiety in women's sexual pleasure: A preregistered study." *Journal of Sex & Marital Therapy* 47.4 (2021): 325-340.

Vigil, Kasey E., David C. de Jong, and Kendall N. Poovey. "Roles of genital self-image, distraction, and anxiety in women's sexual pleasure: A preregistered study." *Journal of Sex & Marital Therapy* 47.4 (2022): 325-340.

Vogels, Emily A. "Loving oneself: The associations among sexually explicit media, body image, and perceived realism." *The Journal of Sex Research* (2018).

Yilmaz, Meryem, and Hesna Gurler. "The Relationship between Body Image and Sexuality after Surgical Treatment in Women with Breast Cancer/Meme Kanserli Kadınlarda Cerrahi Tedavi Sonrası Beden İmaji ve Cinsellik Arasındaki İlişki." *Journal of Education and Research in Nursing* 17.3 (2020): 244-252.

Yulevitch, Aviva, et al. "The vagina dialogues: Genital self-image and communication with physicians about sexual dysfunction and dissatisfaction among Jewish patients in a women's health clinic in southern Israel." *The journal of sexual medicine* 10.12 (2013): 3059-3068.

Yüksekol, Özlem Doğan, et al. "Perception of genital self-image, sexual quality of life and marital adjustment in infertile women." *Sexual and Relationship Therapy* (2021): 1-14.

Zamboni, Brian D., Beatrice "Bean" E. Robinson, and Walter O. Bockting. "Body image and sexual functioning among bisexual women." *Journal of Bisexuality* 6.4 (2007): 7-26.

Waltner, R. (1986). Genital identity: A core component of sexual- and self-identity. *Journal of Sex Research*, 22, 399–402.

Weinberger, Natascha-Alexandra, et al. "Body dissatisfaction in individuals with obesity compared to normal-weight individuals: a systematic review and meta-analysis." *Obesity facts* 9.6 (2016): 424-441.

Woertman, Liesbeth, and Femke Van den Brink. "Body image and female sexual functioning and behavior: A review." *Journal of sex research* 49.2-3 (2012): 184-211.

WHO. Eliminating Female Genital Mutilationan Interagency Statement-OHCHR, UNAIDS, UNDP, UNECA, UNESCO, UNFPA, UNHCR, UNICEF, UNIFEM, WHO; WHO—World Health Organization: Geneva, Switzerland, 2008; p. 48.

Wi, Teodora EC, et al. "Diagnosing sexually transmitted infections in resource-constrained settings: challenges and ways forward." *Journal of the International AIDS Society* 22 (2019): e25343.

World Health Organization. *WHO guidelines on the management of health complications from female genital mutilation*. No. 9789241549646. World Health Organization, 2016.

World Health Organization. *Measuring sexual health: Conceptual and practical considerations and related indicators*. No. WHO/RHR/10.12. World Health Organization, 2010.

World Health Organization (2018) Defining sexual health. http://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en. Erişim tarihi: 12.04.2022.

World Health Organization. *Developing sexual health programmes: A framework for action*. No. WHO/RHR/HRP/10.22. World Health Organization, 2010.

EKLER

EK-1 Anket Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Sizi Doç.Dr.K. Derya BEYDAĞ danışmanlığında Melek YAŞAR AYAN tarafından yürütülen “*Aktif Cinsel Yaşamı Olan Kadınlarda Genital Benlik İmajı ve Cinsel Yaşam Kalitesi İlişkisinin Belirlenmesi*” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı, cinsel yönden aktif olan kadınların genital benlik imajlarını ve cinsel yaşam kalitesi düzeylerini belirleyerek, her iki durumun birbiri üzerine etkisini ortaya koymaktır. Sizden tahminen 5-10 dakika kadar süre ayırmanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle vermenizdir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya e-posta adresinden ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Melek YAŞAR AYAN

Okan Üni. SBE

Hemşirelik Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

- 1) Yaşınız nedir?.....
- 2) Medeni durumunuz?
 - a) Evli b) Bekar (hiç evlenmemiş) c) Boşanmış
- 3) Öğrenim durumunuz nedir?
 - a) İlköğretim mezunu b) Lise mezunu c) Üniversite ve üzeri
- 4) Şu anda bir işte çalışıyor musunuz?
 - a) Çalışıyorum b) Çalışmıyorum

- 5) Gelir durumunuzu nasıl tanımlarsınız?
- a) Gelir giderden az b) Gelir gidere denk c) Gelir giderden fazla
- 6) Türkiye'nin hangi coğrafik bölgesinde en uzun süre ile yaşadınız?
- a) Türkiye'nin batı bölgesi (Marmara, Ege, Akdeniz)
- b) Türkiye'nin orta bölgesi (Karadeniz, İç anadolu)
- c) Türkiye'nin doğu bölgesi (Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu)
- 7) Daha önce hiç doğum yaptınız mı mı?
- a)Yapmadım b)Normal doğum yaptım c) Sezeryan doğum yaptım
- 8) Kilonuza göre kendinizi nasıl tanımlarsınız?
- a) Zayıfım b) Normal kilodayım c) Şişmanım
- 9) Eşinizin / partnerinizin cinsel organınızla ilgili ne düşündüğü isin için önemli midir?
- a) Önemlidir b) Önemli değildir
- 10) Genel olarak cinsel hayatınızdan ne derece memnunsunuz?
- a) Çok memnunum b) Kısmen memnunum c) Memnun değilim
- 11) Eşinizle / cinsel partnerinizle cinsel açıdan uyumlu olduğunuzu düşünüyor musunuz?
- a) Evet b) Hayır
- 12) Cinsel hayatınız etkileyebileceğini düşündüğünüz bir ameliyat (rahmin alınması, memenin alınması vb.) geçirdiniz mi?
- a) Evet b) Hayır
- 13) Vajinal enfeksiyon (kötü kokulu akıntı, sarı- yeşil renli akıntı, kaşıntı vb.) sorunu yaşar mısınız?
- a) Sıklıkla yaşarım b) Ara sıra yaarım c) Yaşamam
- 14) Medya'da / internette genital bölgeye yönelik yapılan estetik uygulamaları / müdahaleleri (labioplasti vb.) takip eder misiniz? Bu tip habelerle ilgilenir misiniz?
- a) Evet b) Hayır

KADIN GENİTAL BENLİK İMAJI ÖLÇEĞİ

Lütfen ‘çok katılıyorum’ dan ‘hiç katılmıyorum’ a doğru sizin için en uygun seçeneği işaretleyiniz.

	Çok katılıyorum	Katılıyorum	Az katılıyorum	Hiç katılmıyorum
Cinsel bölgeden genel olarak memnunum.	4	3	2	1
Cinsel bölgenin dış görünüşünden memnunum.	4	3	2	1
Eşimin cinsel bölgeye bakması konusunda rahatım.	4	3	2	1
Bence cinsel bölge normal kokuyor.	4	3	2	1
Cinsel bölgenin genel olarak görevlerini iyi yaptığını düşünüyorum	4	3	2	1
Bir doktora çekinmeden cinsel bölge muayenesi yaptırabilirim.	4	3	2	1
Cinsel bölgeden utanmıyorum.	4	3	2	1

EK III. Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği

1.Cinsel yaşamımı düşündüğümde, hayatımın eğlenceli /zevkli bir parçası olduğunu düşünüyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum . () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

2.Cinsel yaşamımı düşündüğümde, hayal kırıklığı hissediyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

3.Cinsel yaşamımı düşündüğümde, kendimi üzgün (depresif) hissediyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

4.Cinsel yaşamımı düşündüğümde, kendimi bir kadın olarak eksik hissediyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

5. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, kendimi iyi hissediyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

6. Cinsel bir eş olarak kendime güvenimi yitirdim

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

7. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, sıkıntı hissediyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

8. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, kızgınlık hissediyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

9. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, eşime yakın olduğumu hissediyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

10. Cinsel yaşamımın geleceği hakkında endişeleniyorum

- () Tamamen katılıyorum () Büyük ölçüde katılıyorum () Kısmen katılıyorum
() Kısmen katılmıyorum () Büyük ölçüde katılmıyorum () Hiç katılmıyorum

11. Cinsel ilişkiden zevk almıyorum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

12. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, utanıyorum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

13. Cinsel konularla ilgili eşimle konuşabileceğimi düşünüyorum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

14. Cinsel ilişkiden kaçınıyorum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

15. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, suçluluk hissediyorum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

16. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, eşimin rencide olmuş yada reddedilmiş hissetmesinden endişeleniyorum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

17. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, bir şeyleri kaybetmiş gibi hissediyorum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

18. Cinsel yaşamımı düşündüğümde, cinsel ilişki sıklığından memnunum

- ☐ Tamamen katılıyorum ☐ Büyük ölçüde katılıyorum ☐ Kısmen katılıyorum
☐ Kısmen katılmıyorum ☐ Büyük ölçüde katılmıyorum ☐ Hiç katılmıyorum

EK- 2: ETİK KURUL ONAYI

OKAN ÜNİVERSİTESİ Etik Kurul Kararı

Toplantı Tarihi: 11.11.2020

Toplantı Sayısı: 128

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Mithat Kıyak	(Başkan)
Prof. Dr. Mazhar Semih Başkan	(Üye)
Prof. Dr. Dilek Öztürk	(Üye) (Katılmadı)
Prof. Dr. Mübariz Hasanov	(Üye)
Prof. Dr. Ali İlker Gümüşeli	(Üye)
Doç.Dr. Kerime Derya Beydağ	(Üye) (Katılmadı)
Dr. Öğr. Üyesi Erdiñ Ünal	(Üye) (Katılmadı)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Hale Aksuna	(Üye)
Dr. Öğr. Üyesi Uğur Tarık Özkut	(Üye)

Okan Üniversitesi Etik Kurulu 11.11.2020 tarihinde toplandı.

Yapılan görüşmeler sonucunda;

Karar 9- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Hemşirelik Bölümü'nden **Melek YAŞAR**'ın Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ danışmanlığında "Aktif Cinsel Yaşamı Olan Kadınlarda Genital Benlik İmajı ve Cinsel Yaşam Kalitesi İlişkisinin Belirlenmesi" başlıklı çalışmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliğiyle karar verildi.

Prof. Dr. Mithat Kıyak
(Başkan)

Prof. Dr. Mazhar Semih Başkan
(Üye)

Prof. Dr. Dilek Öztürk
(Üye) (Katılmadı)

Prof. Dr. Mübariz Hasanov
(Üye)

Prof. Dr. Ali İlker Gümüşeli
(Üye)

Doç. Dr. Kerime Derya Beydağ
(Üye) (Katılmadı)

Dr. Öğr. Üyesi Erdiñ Ünal
(Üye) (Katılmadı)

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Hale Aksuna
(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Uğur Tarık Özkut
(Üye)